

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
DEM. I. DOBRESCU
Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul legislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat, **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

S U M A R

— *Observațiuni asupra dispozițiilor cu caracter penal din anteproiectul Codului de comerț*, de Vintilă Dongoroz;

JURISPRUDENȚE:

— Trib. Trei Scaune: *Moritz Salamon și alții dați judecăți pentru delictul la legea spirtoaselor* (Infrațiune la legea spiritului. Interpretarea art. 158 legea spiritului. Complicitate), cu o *Notă* de E. C. Decusară.

A apărut:

TRATATELE INTERNAȚIONALE ȘI ACTELE DE GUVERNĂMANT, de *Petre Alexandrescu*, Doctor în drept din Paris.

Prețul 25 Lei. Se găsește de vânzare la *Curierul Judiciar*.

OBSERVAȚIUNI

ASUPRA

DISPOZIȚIUNILOR CU CARACTER PENAL

DIN

ANTE-PROIECTUL CODULUI DE COMERȚ

§ 1. Considerațiuni generale; — § 2. Dacă trebuie în codul de comerț să figureze dispozițiuni penale; — § 3. Dacă ele trebuie să alcătuiască un despărțământ special; — § 4 Art. 23 din ante-proiect; — § 5. Concurența neloială, art. 92—117; — § 6. Art. 345 din ante-proiect; — § 7. Infrațiuni în materie de societăți, art. 346—359; — § 8. Infrațiuni în materie de concordat, art. 616—8; — § 9. Arestarea falitului art. 632 și 661; — § 10. Infrațiuni în materie falimentară, art. 780—97.

§ 1. — Ante-proiectul codului de comerț, opera laborioasă și meritorie a Consiliului Legislativ român, s'a bucurat atât în țară cât și în străinătate de o bună primire și a ocazionat interesante observațiuni din partea specialiștilor (1).

1) A se vedea studiile d-lor: *Gr. Trancu-Iași*; prof. *D. Gălășescu-Pik* și *E. Cristoforeanu* în *Curierul Judiciar* 1931 nr. 3—7, 9—10, 12—3.

Acest ante-proiect cuprinde însă și o serie de dispozițiuni cu caracter penal asupra cărora s'a vorbit mai puțin (2).

Articolele din ante-proiect cari conțin atari dispozițiuni sunt următoarele: 23, 38, 92—117, 345, 346—359, 616—618, 632, 661 alin. 3, 780—797; deci 65 de articole cari statornicesc norme de drept și procedură penală, (mai sunt și alte texte cari prevăd însă numai amenda civilă). Această abundență nu trebuie să surprindă, ea este normală și legitimă într'un bun cod de comerț. Se știe că sancțiunile penale intervin în cadrul ilicitului oricâte ori sancțiunile extra penale s'au vădit neputincioase și deci insuficiente. Ori în câmpul activităților pe cari le disciplinează codul de comerț, ilicitul ia adeseori forme atât de grave în cât sancțiunile extra-penale nu numai că s'au verificat a fi insuficiente pentru a stăvili răul, dar au creiat o mentalitate profund dăunătoare unei sănătoase vieții economice. Nu voi cerca aci să enumăr faptele ilicite cari impestează activitățile inerente comerțului, fiindcă nu această enumerare interesează; ceia ce are interes este de a se ști după care criteriu legiuitorul se va călăuzi în statornicirea ilicitului ce cată să-și găsească în codul de comerț o sancțiune penală. Acest criteriu nu poate fi principial altul de cât *frauda* ori de câte ori

Interesante comunicări s'au făcut de d-nii: *Iosif G. Cohen* la Facultatea de drept din Paris; prof. *I. Finescu* la Institutul Social Român; jud. *Stelian Ionescu* la conferințele Baroului de Ilfov, și altele.

2) Vezi: *Const. Vasiliu*, *Observațiuni asupra dispozițiilor penale cuprinse în ante-proiectul Codului de comerț*, în *Revista de drept penal*, 1931, nr. 1—2, pag. 31 și urm.

la baza unei activități dăunătoare pentru alții va trona voința și știința de a face rău, de atâtea ori ilicitul va putea primi reacțiunea severă a unei sancțiuni penale. Desigur fraudă se poate califica, colorându-se în nuanțe variate, după mijloacele prin care se produce, după intensitatea finalității sale dăunătoare, după mobilul de care este animată, etc. Rămâne însă la înțelepciunea legiuitorului să cântărească în ce măsură interesele comerțului reclamă o reacțiune severă contra unor anumite activități plămădite din fraudă și în ce măsură o atare reacțiune contra altor activități de fraudă ar fi stânjinitoare pentru comerț. Deci la criteriul de principiu: „*frauda*” se va adăuga un corectiv practic: „*interesele comerțului*”.

Așa fiind nu mă voi ocupa în acest studiu de cadrul ilicitului penal creat prin ante-proiectul codului de comerț, fiindcă a discuta în ce măsură acest cadru este insuficient, suficient sau excesiv, presupune o adâncă cunoaștere a vieții comerciale atât sub aspectul condițiilor locale, cât și a celor internaționale, ceea ce desigur excede modesta-mi competență.

Voi examina însă dispozițiunile ante-proiectului așa cum se găsesc ele formulate, aceasta în dorința de a contribui și eu la o cât mai desăvârșită așezare a acestor texte.

§ 2. — S'a discutat și la noi, după cum s'a discutat și în alte țări, dacă dispozițiunile cu caracter penal privind comerțul trebuie să fie așezate în codul de comerț sau dacă nu ar fi mai bine ca ele să fie încadrate codului penal sediul natural al ilicitului penal. Părerile sunt împărțite fiindcă serioase argumente vin în favoarea fiecăreia din aceste două teze. Socot totuși ca prima teză, aceea a plasării ilicitului penal de comerț în cadrul codului comercial apare ca preferabilă și din punct de vedere juridic și din punct de vedere practic.

Se știe că în societatea modernă, disciplinată juridicește sub toate aspectele sale, opera legislativă s'a conformat legilor obișnuite ale evoluției: trecere la eterogen la omogen pentru a sfârși cu diversificare în omogenitate. De la vechile legiuri cari conțineau tot felul de dispozițiuni eterogene: civile, penale, comerciale, procedurale, etc. s'a trecut la codificările omogene: cod civil, cod penal, cod comercial, etc. etc. Viața practică a dovedit însă că între disciplinele juridice există atâtea interferențe încât o separațiune între aceste discipline bazată numai pe eterogenitatea formală este adeseori contrarie și unei bune așezări a dreptului și unei satisfăcătoare aplicațiuni practice. S'a observat că anumite norme de drept cari din punct de vedere al omogenității formale se găsesc încadrate într'un anumit cod, în schimb sub raportul substanțial ele se găsesc mult mai apropiate și deci mai în strânsă omogenitate cu normele altui

cod. De aci tendința nouilor legiuri de a sacrifica omogenitatea formală, de a da în certe cazuri prioritate omogenității substanțiale și de a croi astfel codificări omogene substanțial și eterogene formal. În special în cadrul disciplinei dreptului penal această tendință este astăzi foarte accentuată, fiindcă ea răspunde și principiilor moderne de politică-criminală și necesităților practice. Pretutindeni dreptul penal evoluiază de la omogenitatea formală către eterogenitatea substanțială, așa că alături de dreptul penal obișnuit se înfiripează o serie de drepturi penale speciale: polițienesc, sanitar, fiscal, forestier, comercial, etc. Toate aceste ramuri speciale au nevoie de o așezare specială în care reacțiunea represivă să fie adecuată criminalității specifice fiecăreia din ele; de aceea aceste ramuri nu-și mai găsesse locul în codul penal pe baza criteriului de omogenitate formală, ci sunt încadrate în legiurile respective (codul polițienesc, legea sanitară, legile fiscale, codul silvic, codul de comerț, etc.) pe baza criteriului de omogenitate substanțială. Numai atunci când ilicitul penal nu privește exclusiv un domeniu particular, el trebuie neapărat să fie inserat în codul penal.

Iată de ce socotim că așezarea ilicitului penal de comerț în codul comercial este juridicește o procedură corectă.

Dar această așezare este și practică, fiindcă e bine ca codul de comerț care trebuie să fie catechismul comerciantului să poată vorbi acestuia despre tot ceea ce interesează viața comercială, arătându-i ce trebuie să facă și ce nu trebuie să facă și ce-l așteaptă când se va abate de la drumul cel bun.

§ 3. — S'a mai discutat dacă e bine că cele 65 articole din ante-proiect au fost distribuite dealungul codului după sediul lor firesc, sau dacă nu ar fi fost mai bine ca toate dispozițiunile cu caracter penal să formeze un despărțământ special în cadrul codului de comerț. Desigur așezarea într'un despărțământ special ar fi satisfăcut exigențele unei sistematizări științifice, respectoasă față de clasicele directive bazate pe „*genus proximus*” și „*differentia specifica*”, dar această așezare ar fi fost artificială, dat fiind că în bună parte dispozițiunile penale din ante-proiect se raportează nu la activități ilicite de ansamblu, ci la activități de detaliu care e mai natural și mai practic să stea în proxima vecinătate a materiei respective, evitându-se astfel scindări dăunătoare bunei unități a codului și repetări pe cât de inutile pe atât de inevitabile. Totuși s'ar putea face un despărțământ special din textele privitoare la concurența neloială și infracțiunile în materie de faliment, prin contopirea titlului VIII din part. I-a Cărții I cu titlul XII din part. II a Cărții III, aceste două sub-diviziuni fiind susceptibile de o deslipire fără

dificultăți din cadrul despărțemintelor din cari fac parte.

§ 4. — Primul articol conținând o normă penală în ante-proiectul de cod comercial este art. 23 care pedepsește falsele declarațiuni sau indicațiuni etc. făcute cu *rea credință*; deci dacă instanța nu constată elementul relei credințe nu va mai aplica sancțiunea, chiar dacă mențiunea este neexactă. În aliniatul doi al articolului se spune însă: Prin hotărârea *condamnatoare* se va ordona rectificarea sau radierea înscrierii ori mențiunei neexacte. Dar dacă s'a pronunțat achitarea pentru lipsa *relei credințe*, mențiunea neexactă nu se mai rectifică? Cred că ar fi bine deci să se spună: „În caz de condamnare sau în caz de achitare pentru lipsa relei credințe, hotărârea va ordona... etc”.

§ 5. — Art. 92—117 din ante-proiect sunt consacrate concurenței neloiale. Art. 92 definește în general concurența neloială considerând ca atare: „orice act de concurență contrar uzurilor oneste în materie comercială sau industrială” și adaugă: „sunt în *special* socotite ca acte de concurență neleală cele prevăzute de art. 93—102 inclusiv”.

Așa dar, sunt în *special* acte de concurență neloială actele arătate la art. 93—102, dar în afară de aceste acte special definite în ante-proiect, mai constituiesc concurență neloială *oricare alte acte* contrarii *uzurilor oneste*. Formula *uzuri oneste* este foarte vagă și foarte periculoasă când e vorba de a fixa conținutul unei infrațiuni, fiindcă noțiunile de *onest* și *neonest* sunt foarte gelatinoase. Cred că s'ar putea substitui în locul formulei „*contrariu uzurilor oneste*” o formulă mai pozitivă, luându-se ca punct de plecare nu conformitatea cu uzurile, ci perniciozitatea actului așa cum s'a făcut în art. 93—102. Dar încă odată repet, nu insist asupra unor chestiuni despre cari cunoscătorii dreptului comercial sunt mai în măsură să vorbească. Pentru aceiaș considerațiune trec peste definițiunile din art. 92—103.

Deși ante-proiectul creiază prin art. 92 această categorie generică de acte de concurență neloială, în afară de cazurile speciale din art. 93—102, în schimb anteproiectul în art. 104—6 uită să sancționeze aceste acte de concurență neloială, fiindcă nu prevede sancțiuni decât pentru faptele din art. 93—102. Desigur e o lacună gravă care trebuie neapărat înlăturată.

În art. 96 ultimul aliniat se spune că: „se socotește mincinoasă orice afirmațiune pentru care nu se înfățișează *legiuina dovadă*”, dar nu se spune cari sunt dovezile *legiuite*. Cred că cuvântul *legiuin* (împrumutat se vede din art. 295-6 c. p. cari au însă grija să spună ce se înțelege prin dovadă legiuin) trebuie eliminat, fiind suficient ca cel ce a făcut o afirmațiune să facă *dovada* ei.

În art. 104 punctul 2 și în art. 105 punctele 1—3 se vorbește explicit sau implicit de *intențiune*, ori socotim că ar fi mai bine ca acest element să fie cuprins în textele respective în cari se definesc infrațiunile iar nu în textele cari prevăd pedeapsa.

E bine credem să se prevadă o majorare de pedeapsă pentru recidivă și în art. 104.

În art. 107 se prevede răspunderea pentru daune a patronilor și a societăților comerciale; socotim că ar fi fost bine să se prevadă și o amendă civilă, dacă nu chiar o sancțiune penală, pentru societățile comerciale atunci când se constată nu numai că puteau preveni faptele prepușilor dar că au încurajat aceste fapte, amenda sau sancțiunea care se va aplica și patronilor persoane fizice atunci când concursul lor nu întrunește elementele complicității ordinare.

În art. 108 alin. 2, se pomeneste între altele de comunicări sau imprimări trimise: *prin localități unde dispozițiunile legii de față nu sunt în vigoare*; socot că e vorba de *străinătate* și atunci de ce atâtea vorbe pentru a spune ceia ce se poate spune într'un cuvânt. Dar textul adaugă ca în acest caz se socotește ca loc al săvârșirii infrațiunii localitatea *din țară* unde comunicarea sau imprimatul *a sosit* sau *a fost răspândit*; ori ne întrebăm cum e posibil ca un comunicat sau imprimat trimis *prin localități* străine să sosească totuși în țară, căci una din două ori comunicatul e trimis din țară în străinătate și deci nu mai poate sosi în țară sau e trimis *din străinătate* în țară și atunci în text trebuie ca în loc de „*prin localități unde dispozițiunile.. etc.*” să se spună „*din localități.. etc.*”

După ce art. 108 statornicește competența locală (ratione loci), prin art. 109 se fixează competența ratione materiae, dându-se în competența tribunalului infrațiunile din art. 93—100 și în competența judeului de ocol cele din art. 101 și 102. Această distribuire este foarte nedumiritoare. De ce ante-proiectul a dat în competența *judeului de ocol* faptele din art. 101 și 102 care conform art. 106 sunt pedepsite până la 20.000 lei amendă și în caz de recidivă până la 100.000 lei și a dat din contră în competența *tribunalului* faptele din art. 96, 97 și 99 cari conform art. 104 sunt pedepsite numai până la 10.000 lei amendă? Nu ar fi fost mai natural ca faptele mai puțin grave să fie date judeului de ocol!? Infrațiunea din art. 102 care după cum am arătat a rămas nesancționată, a rămas deasemeni și nedistribuită sub raportul competenței materiale. Trebuie deci completată și această lacună.

Tot în art. 109 alin. 3 se spune că există recidivă atunci când: „o nouă *contravențiune* se produce *după* 60 zile dela rămânerea definitivă a primei hotărâri *condamnatoare*”. În primul rând toate faptele de concurență neloială, față de pedep-

sele ce li s'au fixat, sunt delictive și nu contravenționale, deci ar fi mai bine ca în loc de „o nouă contravențiune” să se spună „un nou fapt de concurență neloială”, prin aceasta s'ar mai evidenția că acea „nouă contravențiune” de care vorbește ante-proiectul nu poate fi orice contravenție, ci tot un act de concurență neloială.

Dar textul mai spune că există recidivă dacă noua contravențiune s'a produs după 60 zile dela prima condamnățiune. Dece după? Dar dacă s'a săvârșit a doua zi după ce a rămas definitivă prima condamnățiune nu mai avem recidivă? Cu alte cuvinte 60 zile condamnatul are avantajul de a repeta faptele sale fără a fi recidivist? Dece această favoare, acest armistițiu? Se știe că în dreptul penal se pune o limită recidivei, dar nu o limită dela care ea să înceapă, ci o limită unde ea trebuie să sfârșească; astfel în caz de crime sau delictive dacă au trecut 10 ani dela expirarea pedepsei, comiterea unui nou delict sau unei noi crime nu mai atrage agravanta stărei de recidivă (art. 46 c. p.); tot așa în caz de contravențiuni nu exista recidivă decât dacă noua contravențiune s'a comis înăuntrul termenului de 12 luni ce s'a scurs dela prima condamnățiune (art. 397 c. p.). Ei și firese ca agravanta recidivei să intervină cu cât noua infracțiune a urmat mai curând după prima condamnățiune, fiindcă aceasta vădește și puțină eficacitate ce a avut-o această condamnățiune și temeritatea infractorului, dimpotrivă agravarea devine mai puțin justificată când între prima condamnățiune și a doua faptă s'a interpus un mai îndelung spațiu de timp.

Așa dar în ante-proiect trebuie înlocuit cuvântul după cu acela de „înainte”. Cred însă că termenul de 60 zile este prea mic și de aceea propun termenul de un an.

Cred că în art. 110 printre cazurile cari dau dreptul Camerei de comerț și organizațiilor cu personalitate juridică de a promova acțiunea publică și privată trebuie să figurile în afară de faptele din art. 92—95 și acelea din art. 100—102 pentru cari o atare măsură este aproape indispensabilă.

În art. 114 se fixează durata prescripției, care este de un an atât pentru acțiunea publică cât și pentru cea civilă, însă momentul începerii lor diferă. Socot că în această materie sau se păstrează concomitența prescripțiilor făcând să primeze considerațiunile de ordin represiv asupra intereselor private, sau se înlătură această concomitență—ceia e preferabil — și în acest caz se lasă prescripțiunea acțiunii civile sub regimul dispozițiilor ordinare (art. 395).

În art. 117 se spune că în caz de aplicarea circumstanțelor atenuante pedeapsa nu va fi coborâtă sub minim; ori aceasta echivalează cu a spune

că: „circumstanțele atenuante nu sunt admise”, fiindcă rostul circumstanțelor atenuante este tocmai de a da puțința judecătorului să coboare sub minim, căci până la minim se poate el coborî și fără atari circumstanțe. Deci una din două, sau ante-proiectul admite circumstanțele atenuante și atunci ele trebuie să conducă la o coborâre sub minim, sau nu admite aceste circumstanțe și atunci să o spună explicit în art. 117, zic explicit fiindcă în actuala redacțiune a acestui text ele sunt implicit înlăturate.

§ 6. — În art. 345 din ante-proiect se menține nemodificată dispozițiunea din art. 250 din actualul cod de comerț. Ori această dispozițiune nu trebuie să rămână în forma în care se găsește. În primul rând observăm că pentru existența infracțiunii din acest text se cere *cumulativ*: 1) ca cineva să fi făcut orice fel de operațiuni pe seama sau în favoarea unei societăți nerecunoscută în țară și 2) să fi păgubit prin aceasta Statul de taxele la care are dreptul. Ori această de a doua condițiune este superfluă, fiindcă e de la sine înțeles că Statul e totdeauna păgubit de taxele ce i se cuvin din moment ce Societatea străină nu a îndeplinit formele de recunoaștere cu care ocaziune Statul ar fi încasat aceste taxe. A presupune că nu e vorba de aceste taxe ci de taxele cuvenite pentru actul sau operațiunea făcută pe seama societății străine nerecunoscute este inadmisibil, fiindcă atunci nu numai că dispozițiunea din art. 346 ar fi inutilă, dar toate dispozițiunile din art. 336 și urm. ar fi eludate din moment ce persoanele cari ar face operațiune pe seama sau în favoarea unor societăți nerecunoscute s'ar pune la adăpost contra sancțiunilor din art. 345 plătind taxele cuvenite Statului pentru operațiunile făcute. La ce bun iarăși să mai îndeplinească atâtea formalități pentru recunoașterea societății străine când singura neplăcere care ar putea să o aibă, cel ce face o operațiune pentru societatea nerecunoscută, adică sancțiunea din art. 345, încetează de a mai fi aplicabilă când s'au plătit taxele operațiunii făcute. Iată de ce în art. 345 nu poate fi vorba de taxele cuvenite pentru operațiunile făcute ci de taxele cuvenite pentru recunoașterea societății străine și funcționarea ei în țară. Ori am arătat că din moment ce este vorba de aceste din urmă taxe, condițiunea existenței pagubei cauzate Statului prin neplata acestor taxe este inutilă, fiindcă ea e presupusă din moment ce e vorba de o societate străină nerecunoscută. Deci trebuie eliminată această condițiune, mai ales că ea poate provoca confuziunea pe care am semnalat-o mai sus.

La finele articolului 345 se spune că se vor pune la pedepsele prevăzute „pentru delictul de abuz de încredere”. Această trimitere la sancțiunile abuzului de încredere, este una din numeroasele

trimiteri făcute fără rost și fără explicațiune care abundă în legiunile noastre. Infrațiunea din art. 345 nu are nimic comun cu abuzul de încredere și atunci de ce trimiterea la sancțiunile abuzului de încredere, când corect, rațional și firesc este că se arate în acest art. 345 care este pedeapsa cuvenită infrațiunii pe care o prevede. Ii place legiuitorului sancțiunea de la abuz de încredere, atunci să spună că pedeapsa este dela 2 luni până la 2 ani și amendă dela 500 lei până la o pătrime din prejudiciul cauzat (căci aceasta e pedeapsa abuzului de încredere) dar să nu mai trimită fără rost la un text absolut străin de materie. Recomandăm deci această rectificare în art. 345 din ante-proiect.

§ 7. — În art. 346—359 se prevăd o serie de infrațiuni în materie de societăți. Infrațiunile sunt bine determinate în conținutul lor. O singură obiecțiune am avea de făcut cu privire la infrațiunea din art. 351 unde credem că este excesiv a se considera ca un fapt penal simpla „*participare la discuțiuni*” ale societății în contra dispozițiilor legale, înțelegem să se pedepsească participarea la deciziuni ilegale pe care o prevede deasemeni acest text, dar participarea la o discuțiune oricât de ilegală ar fi această discuțiune cât timp nu a dus la o deciziune ilegală nu poate constitui un act ilicit necum o infrațiune.

Credem că dispozițiunea din art. 356 trebuie să fie așezată după dispozițiunea din art. 357. Deasemeni dispozițiunile din art. 355 trebuie așezată după dispozițiunea din art. 358 iar după ea se va așeza dispozițiunile din art. 352 și 353. Așa dar art. 354 va deveni 352; art. 357 va deveni 353, art. 356 va deveni 354, art. 358 va deveni 355, art. 355 va deveni 356, art. 352 va deveni 357 și art. 353 va deveni 358.

Art. 359 se ocupă de acțiunea civilă și de persoanele cari o pot exercita înaintea instanței penale, dar nu se vorbește nimic de acțiunea publică. În sistemul legiuirii noastre penale cine are exercițiul acțiunii civile are implicit și dreptul de a pune în mișcare acțiunea publică. De aceea credem că trebuie să se arate în art. 359 dacă orice asociat poate promova acțiunea publică, și în caz afirmativ implicit dispozițiunea din alin. 2 a art. 359 va trebui să dispară, căci asociatul care a angajat instanța penală are interesul să rămână în instanță nu numai pentru a-și apăra interesele pecuniare, dar și pentru a participa la stabilirea faptelor reclamate de el, fiind expus la sancțiunile denunțării calomnioasă dacă aceste fapte nu s'ar dovedi. Dacă nu se va acorda însă decât societății dreptul de a promova acțiunea publică, cum această promovare implică și constituirea ca parte civilă, se vor arăta cazurile când pot interveni și asociații.

Dispozițiunile art. 359 în forma lor actuală nu

pot deci privi decât ipoteza când acțiunea publică a fost promovată din oficiu. Aliniatul 1 poate da loc la nedumeriri în sensul că s'ar putea crede că asociații trebuie să aștepte ca societatea să se pronunțe dacă se constituie sau nu parte civilă, creștința, care e desmințită însă de aliniatul 2; totuși pentru a curma orice discuțiune e bine ca în alin. 1 să se înlocuiască cuvintele: „numai în cazul în care societatea nu se constituie parte civilă” cu cuvintele: „în condițiunile aliniatelor următoare” fiindcă în aceste aliniate se arată ce se întâmplă când sunt constituiți parte civilă și asociații și societatea.

Ca un corolar a alin. 2 trebuie însă adăugat: „În caz de conflict de interese asociații se pot constitui parte civilă chiar dacă societatea s'a constituit înaintea lor.

§ 8. — Art. 616-8 din ante-proiect cuprind dispozițiuni penale cu privire la concordat.

Art. 616 pedepsește pe comerciantul care *pentru a obține concordatul* a recurs la anumite manevre frauduloase.

Acest text va veni însă mai întotdeauna în concurs cu art. 780 și următorii privitori la bancrută, provocând serioase discuțiuni și mari dificultăți.

În adevăr să presupunem că un comerciant prin *disimularea activului, prin avantajarea unora din creditori, prin arătarea unui pasiv neexact* a obținut concordatul. Va fi pedepsit pentru aceasta pe baza art. 616 și declarat falit conform art. 617. Art. 780 însă pedepsește la rândul lui pe falitul care a *disimulat activul, a favorizat pe unii creditori, a arătat un pasiv neexact*. Totuși falitul nu va mai putea fi supus sancțiunilor din art. 780 pentru aceleași fapte, fiindcă s'ar călca regula „*non bis in idem*”. Cum pedeapsa din art. 616 este mult mai ușoară decât cea din art. 780, totdeauna comerciantul care se găsește în situațiunea de a fi declarat falit și pedepsit pentru bancrută frauduloasă va încerca să obțină concordatul pentru ca prin acest subterfugiu în loc să cază sub sancțiunile art. 780, va rămâne lovit numai de cele din art. 616.

Să presupunem iarăși că un comerciant încearcă să obțină concordatul ascunzând o parte din activ, sau avantajând pe unii din creditori, etc. dar fraudă e descoperită, concordatul respins și comerciantul declarat falit. Din punct de vedere penal ce pedeapsă i se va aplica, cea din art. 616 sau cea din art. 780 și următorii? Se poate spune că avem un cumul de infrațiuni? Ca să fie cumul real de infrațiuni va trebui să avem fapte materiale distincte, ori avem în cazul de care ne ocupăm exact aceleași fapte: disimulare de activ, favorizarea unor creditori, arătarea unui pasiv neexact, etc. Deci nu e cumul ci concurs de texte.

Chestiunea se complică dacă ținem seama că în art. 783 se spune că comerciantul care a obținut

concordatul dacă va fi săvârșit faptele din art. 780 și 781 va fi supus pedepselor din aceste texte, desigur că textul se referă la fapte săvârșite *anterior* concordatului, fiindcă pentru cele săvârșite *după* se înțelege atât dela sine cât și pe baza art. 610 că vor cădea sub sancțiunile articolului 780 și 781.

Iată pentru ce socotim că alin. 1 din art. 616 trebuie modificat în sensul următor: „Va fi declarat falit și pedepsit conform art. 780 ca bancrutar fraudulos comerciantul care pentru a obține concordatul:”... (*urmează celelalte aliniate*).

Cu chipul acesta orice dificultăți și discuțiuni sunt evitate.

Co consecință art. 617 trebuie suprimat, căci e absurd ca un comerciant care se găsește în stare de a fi declarat falit să rămână totuși nedeclarat până ce se va pronunța condamnățiunea definitivă. Dimpotrivă în acest caz, din moment ce se constată că comerciantul a uzat de mijloace frauduloase pentru a obține concordatul el trebuie să fie de îndată declarat falit, rămânând ca ulterior să fie condamnat penalmente de va fi locul ca bancrutar fraudulos conform art. 616 modificat după cum am propus noi mai sus.

La art. 618 alin. 3 facem aceeași observațiune pe care am făcut-o cu privire la art. 117.

§ 9. — Art. 632 și 661 alin. 3 statornicesc dreptul pentru tribunal de a ordona arestarea falitului.

Dispozițiunea din art. 632 în aceeași redacțiune se găsește și în actualul cod de comerț art. 713 alin. 1. Se cunosc discuțiunile și neajunsurile la cari a dat loc în practică această dispozițiune și ce greu a putut fi ea conciliată cu normele rânduite în codul de procedură penală cu privire la deținerea preventivă. E drept, ante-proiectul a eliminat toate celelalte aliniate din art. 713 al actualului cod nereținând de cât aliniatul întâi, dar prin aceasta nu s'a pus capăt dificultăților. Trebuie deci adoptată o dispozițiune care să poată fi perfect conciliată cu normele procedurii penale.

E de principiu în procedura penală ca mandatul de arestare să fie precedat de punerea sub urmărire, adică de deschiderea acțiunii publice. Ori atunci când tribunalul pronunță declararea în faliment de cele mai multe ori acțiunea publică nu se găsește deschisă — aceasta mai ales în sistemul ante-proiectului care în mod precis prin art. 794 nu admite de cât excepțional punerea în mișcare a acțiunii publice înainte de declararea falimentului — și deci ordinul de arestare pe care îl dă tribunalul precede urmărirea în loc să-i urmeze, ceea ce desigur constituie o abatere de la rânduielile procedurii penale. Socotim deci că procedeul corect nu poate fi de cât acela statornicit de condica de procedură penală unde exista o perfectă demarcațiune între

organele chemate să urmărească, organele chemate să instruiască și organele chemate să judece. Deci atunci când tribunalul pronunță declararea în faliment, dacă acțiunea publică nu este încă pusă în mișcare, corect este ca tribunalul odată cu darea sentinței să solicite ministerului public deschiderea acțiunii publice propunându-i în acelaș timp ca prin rechizitorul său să ceară judelei instructor imediata arestare a falitului. Această solicitare s'ar putea face imediat, în chiar cursul deliberării, invitându-se ad-hoc ministerul public pentru a lua cunoștință de constatările tribunalului și pe baza lor să procedă la deschiderea acțiunii publice și la trimiterea falitului înaintea judelei de instrucției care va lansa mandat de arestare dacă va găsi că este cazul. Va mai trebui să se arate în text că judecătorii cari au solicitat deschiderea acțiunii publice și arestarea nu pot lua parte la confirmarea mandatului. Cu chipul acesta toate garanțiile statornicite în codul de procedură penală se vor găsi satisfăcute, mai ales că nu există nici un motiv ca aceste garanții, cari ocrotesc chiar pe vinovații de crime grave, să fie înlăturate în materie de bancrută.

Dispozițiunea din art. 632 mai este vicioasă și din alt punct de vedere și anumit se spune în ea că arestarea se va ordona când: „*se ivesc indicii suficiente de fraudă*” și apoi se adaugă: „*în special în cazurile... etc.*”. Lăsând la o parte cazurile speciale cari vădit nu sunt cele mai grave, ne vom opri asupra cazului generic: „*indicii suficiente de fraudă*”, care nu numai că este vag enunțat, dar este și neacceptabil în drept. Arestarea deci deținerea preventivă nu poate avea loc conform principiilor de drept penal de cât dacă sunt indicii suficiente că s'a comis o *infracțiune* așa cum o spune și art. 632 în partea finală când e vorba de complici, și chiar în caz de *infracțiune* legea de proc. penală (art. 93) mai cere și alte condițiuni. Ori, nu orice *fraudă* este o *infracțiune*, pentru ca indiciile de fraudă, oricât de suficiente ar fi ele, să poată motiva o arestare, și apoi dacă în materie de crime arestarea nu poate avea loc de cât atunci când condițiunile cerute de art. 93 procedură penală, sunt satisfăcute, de ce în materie de *infracțiuni* falimentare ar fi altfel. Să nu uităm că dispozițiunea din art. 713 a actualului cod de comerț este anterioară modificărilor aduse procedurii penale în materie de libertate individuală și ca atare ea nu poate rămâne în viitoarea legiuire comercială în forma de astăzi și deci în forma în care se găsește în art. 632 al ante-proiectului.

Propunem deci pentru art. 632 redacțiunea: „*Odată cu pronunțarea sentinței declarative de faliment și la cererea tribunalului, Ministerul public fie deschizând atunci acțiune publică fie în baza*

acțiunii publice anterior deschisă, va putea cere judecătorului de instrucție arestarea falitului în contra căruia s'au ivit indicii suficiente că a săvârșit vreuna din infracțiunile prevăzute de acest cod. Arestarea nu poate avea loc de cât în condițiunile și formele prescrise de procedura penală. Judecătorii cari au pronunțat declararea și au cerut arestarea nu pot lua parte la confirmarea mandatului".

„Dispozițiunea de mai sus se aplică și complicilor falitului sau persoanelor învinuite de infracțiunile prevăzute de acest cod”.

„Imprejurarea că tribunalul odată cu declararea falimentului nu a făcut uz de dispozițiunile acestui text nu ridică Ministerului public și judeului de instrucție dreptul de a proceda ulterior la urmărirea sau arestarea falitului, complicilor și persoanelor învinuite a fi săvârșit infracțiunile prevăzute de acest cod”.

Art. 661 alin. 3 trebuie la rândul său să fie modificat în sensul: „Tribunalul în urma raportului judecătorului sindic va putea cere Ministerului public conform art. 632 urmărirea și arestarea falitului care s'a îndepărtat de la domiciliu fără permisiune”.

VINTILA DONGOROZ

(Va urma)

TRIBUNALUL TREI-SCAUNE SEC. DE VACANȚĂ

Audiența dela 29 Iulie 1931

Președenția D-lui GR. N. DUMITRESCU, președinte
Moritz Solomon și alții dați în judecată pentru delict la
legea spirtușelor

Sentința penală No. 1514/931.

Infracțiune la legea spirtului. Interpretarea art. 158 leg. spirtului. Complicitate.

1.—Interpretul atunci, când interpretează legea, trebuie să aibă în vedere, ideea legiuitorului pentru că ea reprezintă spiritul și scopul social pentru care legiuitorul a edictat-o. Când textul e în contradicție cu spiritul, el trebuie aplicat, iar nu textul.

2.—Art. 158 leg. spirt. pedepsește nu numai pe proprietari, arendași, distilori și fabricanți, ci și pe fabricanții din fabrici.

3.—Or de câte ori, vreo lege nu prevede pedeapsă pentru o infracțiune săvârșită, întotdeauna aplicăm dreptul comun.

4.—Nu prezintă interes distincțiunile relativ la complici, după art. 158 leg. spirt., întrucât legiuitorul a prevăzut aceeași pedeapsă pentru toți.

Tribunalul.

Având în vedere ordonanța definitivă No. 58 din 23 Iunie 1931, a cabinetului de instrucție a Tribunalului Trei Scaune, prin care trimite în judecata Tribunalului pe acuzații: Körner Juda Iuliu, Barta Carol, Farkas Bela, Salamon Lajos-Ludovie, Salamon Maria, Salamon Moritz și Schindler Moritz, puși în libertate pe cauțiune provizorie și acuzații arestați, Ignatz Maier, Klein Sandor, Herscheovici Ignatz, Rosenberg Maier, Diamanstein Iosef și Simon Adolf, toți de religie mozaică, afară de Carol Barta, care e ungur cu domiciliu nestabilite, afară de Salamon Moritz și Schindler Moritz, cari au domiciliul în Cluj, C. Barta în Ozun și Salamon Maier în Ploști, pentru delictul prevăzut și penat de

art. 158 al. III comb. cu 70 c. p., iar pentru Maria Salamon cu art. 470 cod. penal comb. și cu 96 tot cod. penal.

Având în vedere instrucția orală făcută înaintea Tribunalului în zilele de 29, 30, 31 Iulie, 7, 3, 5 și 6 August, după cum se constată prin osebitele procese-verbale aflate la dosar, precum și susținerile atât ale d-lui prim-procuror I. Papadopol, cât și ale acuzaților, prin reprezentanții lor d-nii avocați Glăjaru, Roman, Xantopol, Suciu și C. Pildner.

Având în vedere, depunerile tuturor acuzaților și martorilor din dosar, cu prilejul primelor cercetări și instrucției făcute în cauză la cabinetul de instrucție, citite conf. art. 305 pr. pen. în ședință și menținute de parte din ei, modificate în parte sau în total de alții din ei, după cum se constată din procesele verbale de ședință, precum și diferitele acte aflate la dosar, cărora li s'au dat citire, conf. art. 313 pr. pen.

Având în vedere și procesul-verbal de cercetare la fața locului, efectuat în timpul desbaterei procesului pe ziua de 1 August a. c. care a fost găsită necesară de Tribunal și care a înlesnit rezolvarea acestui proces, atât Tribunalului, cât și reprezentanților acuzaților, de oarece s'a repus în mintea fiecăruia realitatea constatată prin diferitele acte scrise din dosar, și diferitelor alegațiuni expuse și susținute cu prilejul diferitelor cereri și incidente de amânare și pe care instanța nu le-a găsit necesare, procesul fiind pus numai pe latura penală, nu și a despăgubirilor, ca să fie nevoie și de alte probe.

Având în vedere și recunoașterea d-lui avocat Xantopol, făcută în ședința dela 6 August, că în adevăr nu a voit să judece acest proces din o convingere curată pe care a avut-o și la care rămâne, că: acest proces urmărește să fie judecat după judecarea proceselor fiscale și în al II-lea rând pentru că e un proces complex și trebuia amânat, fiind nevoie de procedura probelor, mai ales că, e primul proces în afară ce se judecă relativ la fraudele spirtului. Încheind că, în urma respingerii de Tribunal a tuturor incidentelor și cererilor de amânare — 26 la număr, rezolvate, stante pede de Tribunal, pe baza textelor legale și principiilor de drept — a recunoscut că se judecă cu dovezile pe care le-a dat hazardul, căci în adevăr altele nu sunt și nu pot fi, oricâte amânări i-ar fi dat Tribunalul, dovezile cerute fiind de altă natură și nu serveau absolut de loc cauzei pur penale, ce este în desbaterea Tribunalului.

Având în vedere toate acestea, să trecem acum la expunerea faptelor pe care o vom reda-o în mod complet și exact în ordinea lor cronologică pentru a nu ne repetă și îngreună expunerea ca să fie neînțeleasă.

F A P T E L E

La 25 Octombrie 1930, se încheie un contract de arendare, ce se găsește la dosar, depus de Contesa Mikes, între proprietara vād. contelui Mikes Kelemen și între Salamon Moritz din Cluj, și prin care proprietara dă cu arendă începând dela 1 Noembrie 1930—31 Decembrie 1935, fabrica sa de spirt din comuna Ozun, acest județ, cu toate instalațiile și dependențele fabricii pentru suma totală de 750 mii lei, pe întreaga durată a contractului. Intre condițiunile mai importante ce părțile le prevăd prin contract și cari sunt necesare rezolvării speței noastre, sunt următoarele:

1. Proprietara consimte ca să se continue fabricarea spirtului pe numele său, sau mai exact fabrica să funcționeze pe numele său.

2. Toate formalitățile legale cerute de lege, cad în sarcina arendașului, care-și ia obligația de a răspunde atât penal, cât și material în caz de neexecutarea lor.

3. Arendașul își ia obligația de a instala aparatele de control impuse de Minister (art. 7 și urm. din lege).

4. Arendașul își ia obligația de a achita proprietarei chi-

ria la prima zi a fiecărui semestru pentru locuință agentului de control (art. 7 al. 3 din lege); și

5. Pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor contractuale, cum și pentru garantarea achitărei vreunei amenzi care s'ar pune în sarcina arendașului din cauza vreunei contravenții, arendașul dă proprietarei o cambie semnată de el și cei doi gineri ai săi, în valoare de un milion.

De remarcat și în legătură cu obligația dela punctul 4 din contract, este faptul că, art. 7 al. 3 din lege, cere ca fabricile să pună la dispoziția autorității fiscale local în bună stare și încăpător pentru locuință și biroul agenților de control, încălzitul și lumina trebuincioasă, precum și mobilierul necesar biroului de control, iar când fabricile sunt departe de oraș, să aibe o cameră pentru birou și găzduit pentru serviciul de inspecție. În realitate din mărturiile agenților de control Bitai Ludovic și Gombos Ioan, făcute în instanță și la instrucție (fila 112 și 113 dos.) precum și din afirmațiile inspectorului Kivu Kivulescu, făcute în ședința dela 1 August 1931, afirmațiuni susținute și invocate și de Primul procuror în susținerea acuzației sale, în ziua de 6 August a. c., se constată că, agenții de control nu stăteau în fabrică cu locuința, ci în sat la $\frac{1}{2}$ km. de fabrică, iar din cercetarea locală făcută de Tribunal se constată că la fabrica locuia Körner Judă Iuliu, care avea și cheile fabricii, după însăși mărturisirea sa și recunoașterile făcute în ședință de toți acuzații. Această abatere dela lege este justificată de inspectorul Kivulescu și primul procuror, pe motiv că Ministerul de finanțe a îngăduit această favoare contesei Mikes din cauza situației sale materiale și morale, nebănuind că la fabrica sa, s'ar putea face fraudă, din care cauză, nici controlul nu era riguros și inspecțiile se reduceau numai la verificarea registrelor și spiritului fabricat în raport cu cele ce acuzații treceau în ele, și se găseau exacte. De altfel, afirmă d-l inspector Kivulescu, că marele număr de fabrici ce le are în controlul său nu-i permitea să facă controlul amănunțit al plombelor, care din cauza imitației perfecte a preselor la prima vedere nu puteai să observi că sunt false, decât cu lupa și nici nu puteai observa că a umblat la aparatul de control, căci ei operau noaptea când agenții de control nu erau la fabrică. O observare importantă și în legătură cu inspecția registrelor—de care s'a legat mult în instanță avocații acuzaților și pe baza cărora au cerut insistent diferite dovezi și opuneau rapoartele de inspecție, care a găsit totul în ordine la inspecție și deci neexistența scoaterei spiritului în mod ilegal din fabrică, — este următoarea și pe care noi le-am expus-o în ședință, căci nimeni nu le contestă ținerea exactă a registrelor și exactitatea cantităților de cereale consemnate în ele și că la inspecția de control, totul a fost găsit în ordine, pentru motivul puternic și la care nu au mai putut obiecta nimic, și anume că: în registre treceau aceea ce ei voiau în ce privește cerealele cumpărate și aceasta e una din cauzele importante că controlul cerealelor cât intrau în fabrică nu s'a putut face, deoarece ele erau aduse de Salamon Laios, cu autocamionul și ei treceau ce voiau în registre și controlul se făcea nu după cantitatea adevărată ce intră în fabrică, ci după cele ce ei treceau în registre, ce le convenea. De aceea nu se aducea cereale cu trenul, ca să nu se știe cantitatea, deși gara era la o distanță de 200—300 m. de fabrică (vezi mărturia șefului de secție Puia Gh. care spune că s'ar fi adus cereale pe numele ultora, deci iată că afirmația noastră e exactă).

Or, știindu-se exact cantitatea de cereale ce ar fi intrat în fabrică, se putea ușor face calculul cât spirt se putea scoate și decât cât au sustras. De asemenea obiectau că plămădeala trebuia să stea 72 ore ca să poată extrage spirtul și deci având 4 bufi a 6000 litri, nu puteau scoate mai mult. Și aci, la cererea experților pentru cotare și cât poate produce fabrica li s'a respins, pentru motivul că nu numai că nu interesează latura penală, dar e iluzorie, căci, ce îi împiedică pe ei ca a-

ceastă plămădă să nu o aibă gata în sat în vreun loc secret sau să o aducă din altă parte în butoaie și să o pună în fabrică ca să extragă spirtul. Așa că era inutilă cererea și nu interesă speja. Proba negativă neputând-o face. Dând aceste explicații să trecem mai departe.

Odată contractul de arendă încheiat, trebuia trimes Ministerului, conf. art. 30 al. 3 și 4 pentru a-i da autorizația prealabilă.

Arendașul Salamon Moritz și aci recurge la un truc, fiind că totul era aranjat dinainte și calculat numai în scopul fraudelor ce avea să le facă, anume, hotărâște pe proprietară și prevede în contract ca fabrica să funcționeze pe numele proprietarei, care și obține autorizarea de funcționare, justificând el că nu a trimis contractul la Minister să-i dea autorizarea, pentru motivul că trebuia să mai plătească încă 500 mii lei, ca garanție, pe care nu-i avea (fila 71 din dos. instr.).

Așa că în realitate el exploată conform contractului fabrica, deși ea funcționează pe numele proprietarei. Deci, el și-a zis: „fabrica funcționează pe numele proprietarei, personalul îl aranjez eu, le dau presele false, ei operează și eu stau la Cluj. Nu sunt nici proprietar, nici arendaș, nici fabricant, la Ozun, nu mă duc, deci legea nu mi se poate aplica”.

Înainte însă, de a începe funcționarea fabricii, Moritz Salamon, începe să-și recruteze personalul absolut necesar pentru funcționarea fabricii și începe. Pune ca administrator general al fabricii pe ginerele său, acuzatul Klein Șandor. Pe acuzatul Körner Judă Iuliu, îl numește fierbător în fabrică, după recomandajul unui frate al lui Körner care era la o altă fabrică a lui Salamon Moritz. Iși ia ca tovarăș pe Schindler Moritz, care sub motiv că îngrășe vite, ia cu arendă grajdul fabricii și-i dă 100 mii lei, fără a face vreun contract între ei și fără ca până azi să-i fi dat suta de mii înapoi, deoarece nu s'a îngrășat nici un bou.

Odată Klein Șandor, numit administrator începe să-și recruteze întreg personalul fabricii, afară de Diamanstein și Herscovici, angajați de Körner, pentru că știau ovrcește și se putea înțelege cu ei (vezi pr. verbal al ședinței din 30 Iulie). Pentru că contesa proprietară locuiește la Cluj, și mai mult, este în străinătate, găsimu-se în neputință de a supraveghea funcționarea fabricii, însărcinează cu supravegherea pe administratorul moșiei sale, pe care-l avea de zece ani, pe Carol Barta, acuzatul de azi. Astfel aparatul uman pentru a pune în funcțiune fabrica fiind recrutat, se aprovizionează fabrică cu materialul brut și la 19 Decembrie 1930, începe a funcționa continuu până la 25 Martie 1931, când sunt prinși cu presele false, spre nenorocul lor și norocul Statului.

În tot acest interval de 3 luni, și 6 zile, fabrica nu a funcționat 2—3 zile, când s'a defectat ceva la mașinărie.

Acum începem a descrie în mod succint faptele, cum s'au prins infractorii, de către cine, rolul ce-l avea fiecare în fabrică, așa după cum rezultă din debaterile orale, coroborată cu toate actele din dosar citite în ședință și din confruntările lor în timp de 6 zile, coroborate toate acestea și cu cercetarea locală. Apoi vom arăta modul cum manevrau acuzații, pentru a înlătura legea, cu unicul scop, care de altfel este obârșia dreptului, nevoia de câștig, ca să o reducem la expresia cea mai simplă a speței noastre și care a dezvoltat în acuzații de azi, șiretlicul și destoinicia, singurile arme contra forței sociale, care este legea, ce urmează să o discutăm și să o aplicăm azi.

În după amiaza zilei de 25 Martie a. c. între orele 4—5 p.m. primul procuror al Tribunalului I. Papadopol, eșind în oraș spre a-și cumpăra medicamente dela o farmacie din centru, se întâlnește cu doctorul Popa din Sft. Gheorghe și intrând amândoi în vorbă, fiecare își spuneau necazurile lor suferite după urma crizei.

Pentru că doctorul Popa, are o fabrică de spirt, intrară în discuția spiritului, plângându-se că nu-l poate vinde din cauza „spiritului negru”; fraudatorii neplătind fiscoiului taxa de

112 lei la libru, îi concurează, vânzându-l pe piață sub costul lui, sub 100 lei, ce el nu poate. În acest moment în mașina de piață a lui Szasz Lajos se găsea Ignatz Maier, Salamon Lajos, și sora lui, Salamon Maria, iar lângă mașină șoferul Pop Mihai, care forțau mașina spre a o lua din loc să meargă spre Brașov. Doctorul Popa, zărindu-i spune, Pr. Procuror: uite, vezi mașina aceea, toți sunt din cei cu spiritul negru, cercetează-i și vei găsi presa. Primul Procuror, ia sergentul din post, dă ordin să se oprească mașina care era gata de plecare și adresându-se celor din mașină strigă: *Presa*. Ei au schimbat fețe, fețe, au îngălbenit, îi duce cu mașina la poliție și începe cercetările și percheziția bagajelor. În învălmășeala produsă, Pop Mihai, ia din mașină pachetul cu 40 mii lei și fuge la gară, se urcă în tren și pleacă la Cluj, duce bani; lui Salamon Moritz, deși acesta spune că nici nu-l cunoaște și nu i-a adus nici un ban.

Cei trei acuzați aveau asupra lor 2 geamantane de mărime mijlocie, unul era al lui Klein Șandor și în el era 2 prese pentru presat plombe, mai multe tipe de alamă, câteva, verigi, plombe neîntrebuințate, sfoară, un bidon gol de tinichea în capacitate de un deca și în care se punea spirt pentru a-l vinde, acelora ce nu cumpărau cantități mari. Deci, o întreagă și bogată colecție de corpuri delictive și singura ce s'a putut prinde până azi, și cu care acuzații operau la fabrica din Ozun, una din cele mai sistematice fabrici din județ, cari sunt în număr de vreo 24.

În pretorul poliției acuzata Maria Salamon, cheamă pe Primul Procuror într-o cameră separată și-i oferă cei 60.000 lei, ce se găsea în cealaltă valiză, care era a ei și unde mai avea și niște stofă și linjerie — cu scopul ca să facă totul cum e bine spre a nu-i mai urmări și da în vileag — promițându-i și restul până la 100 sau 200 mii ce nu-și mai reamintește. Se încheie actele, îi lasă la poliție, se sechestrează tot ce se găsește la ei, și după ce îi declară arestați, Primul procuror, se duce de ia pe instructorul Radu Păscu și imediat pleacă amândoi la fabrica din Ozun, fac cercetări, încheie actele legale și arestează pe toți acuzații de azi. După o muncă asiduă, atât din partea d-lui pr. procuror cât și a judeului instructor, se prinde întreg firul fraudelor și dela celelalte fabrici din țară și cari azi se instruesc pe la diferite cabinete de instrucție.

Dela început acuzații au negat faptele, în urmă au mărturisit, apoi iar au negat, în fine iar au revenit și noi zicem: totul s'ar putea nega, totul s'ar putea contrazice, un singur lucru rămâne însă de netăgăduit și care nu se poate nega și contrazice, anume: Presele sunt false și deci obiectul infracțiunii e descoperit și persoanele ce au uzat de aceste prese false pentru săvârșirea delictului fiscal-penal, sunt descoperite, căci sunt găsite asupra lor, tocmai în momentul, când căutau să le îndepărteze din fabrică și să le ducă lui Salamon Moritz la Cluj, patronul lor, prin Maria Salamon, pentru a înălțura orice urmă ce servea de bază fraudelor.

Este de remarcat un fapt, că, plombele găsite la ei, le cumpărau din comerț, ca și Ministerul de finanțe, și a căror compoziție variază după modul cum se fabrică, așa că Ministerul nu are anumite plombe speciale, ci acelea ce se găsesc în comerț.

Acum naște întrebarea firească: care a fost cauza și motivul acestei măsuri luate de infractori pentru a îndepărta din fabrică aceste false corpuri delictive? Căuza a fost următoarea și cu acest prilej vom fixa și rolul ce fiecare acuzat îl îndeplinea în fabrică. Am văzut/că, Klein Șandor, era ginelele lui Salamon Moritz și el avea administrația generală a fabricii, Körner Juda Iuliu era fierbătorul, un fel de administrator tehnic în fabrică și fără el nu se mișcă nimic, el ținea și cheile fabricii, el trecea și în registre ce se fabrică și lua în primire cerealele ce le aducea cu camionul Salamon Lajos, cu Pop Mihai. **Cauza:** Carol Barta, administratorul moșiei contesei Mikes, reprezentând pe proprietară, căruia îi

încredințase tot avutul său ca să-l administreze ca un adevărat pater familias. Iacom și orbii de patima banului și puțerea lui, în loc să fî reprezentat cu adevărat interesele stăpâneli sale, intră în cărdășia lui Moritz Salamon și a întregului personal din fabrică ales de el și de împuterniciții săi, Klein Șandor și Körner Juda și pun la cale fraudă, la ale cărei efecte: am ajuns azi și care face obiectul procesului. Se învoesc între ei să săvârșească delictul, iar prada, adică banul realizat astfel, să-l împartă între ei. Cum însă aceste asociațiuni nu pot dură, de oarece interesul fiecărui individ primează înainte de toate, a început cearta între ei. Barta, nemulțumit de partea ce i se fixase de ceilalți coasociați, socotind-o prea mică în raport cu câștigul realizat în timp de 3 luni și 6 zile, se ia la ceartă cu Salamon Lajos, când aceasta vine din ordinul lui Klein Șandor, să-i aducă suma de 25.000 lei, bătându-l cu pumnii, cum a mărturisit singur și amenințându-l cu împușcarea dacă nu-i dă 70 mii lei și în fine lăsând apoi la 50 mii lei. Această ceartă pune pe gânduri pe Klein Șandor, Körner Juda, Maier Ignatz și Salamon Lajos, precum și pe Salamon Maier, fiul lui Salamon Moritz, și neștiind intențiile lui Barta C. care devenise și care trecuse la fapte și luase și măsuri de reținuse autocamionul 1049 Cluj, cu care venise Salamon Lajos, și în care aveau trei butoaie goale de metal în care se pune numai benzină, și spirt, fiind materii inflamabile. Autocamionul ce s'a sechestrat era astfel amenajat că butoaiele să stea în el fără să se poată vedea ceva. Reține acest camion, îl strică la motor pentru a nu putea pleca cu el și mergând și mai departe, aduce la cunoștința șefului de secție Puia, ca să observe că a venit un autocamion și probabil are să ia spirt din fabrică, contrar legii. (vezi declarația lui Puia, din ziua de 1 August). Mașina ce era pusă în urmărire și de legiunea de jandarmi pentru că transporta spirt fraudulos și-l distribuia pe piață. Se hotărâse în grabă, iau geamantanul lui Klein, pune în el presele, tipele și întreaga colecție, găsesse întâmplător o mașină în Ozun, vin cu ea în Sft. Gheorghe și anume Ignatz Maier și Salamon Lajos, iar Salamon Maier vine cu trenul ca să observe toate mișcările și dacă îi va prinde, el să fugă ca să dea de știre tatălui său Salamon Moritz la Cluj. Cum vin în Sft. Gheorghe, Ignatz Maier, rămâne cu valiza cu corpuri delictive în oraș, la restaurantul Axente, iar Salamon Lajos, marele aprovizionar al fabricii cu cereale și care primea bani dela Klein Șandor, fără absolut nici o socoteală (vezi declarațiile dela 5 August) angajează mașina lui Szasz Lajos după piață, pleacă imediat la Olteni de aduce pe sora lui, care era contabilă la fabrica de spirt din Olteni și care făcea des naveta Olteni-Ozun, la Klein Șandor, anume Maria Salamon, cu misiunea de a-i încredința valiza cu corpuri delictive spre a o duce la Cluj, la Salamon Moritz, patronul lor. Aceasta e situația în momentul când primul procuror îi prinde. De aci începe o întreagă poveste și fel de fel de legende cu scop să mascheze cele mai sus relatate și cari dela prima justificare ce ei caută să le dea, cad. Incepem cu aceste povești. Barta susține: suma de 25000 lei reprezintă salariul meu de 4.000 lunar, fixat de Klein în urma venirii lui Salamon Moritz la Ozun, (vezi declarația lui Klein la 3 August) și deci 25.000 lei reprezenta salariul pe 6 luni.

Această alegațiune nu corespunde adevărului pentru următoarele motive: Barta reprezenta pe proprietară și în această calitate de administrator al moșiei pe care se afla și fabrica, era plătit de proprietară. De altfel în tot timpul de 3 luni și 6 zile, cât a funcționat fabrica, nu a depus nici o muncă decât trei semnături la cele 3 inspecții venite în acest timp.

Al II-lea. Pe trei luni i se cuvenea 12 mii lei, nu 25.000.

Al III-lea. Nu avea motiv a cere bani înainte nici pe un an, nici pe 6 luni, și chiar în acest caz nu i se cuvenea, nici 70 mii, nici 50 mii, ci numai 48 mii.

Al IV-lea, dacă trebuia să i se plătească ceva, proprietara prevedea în contract această obligație.

Al V-lea, Advocatul său C. Pildner, în timpul pledoariei, într'un moment de sinceritate a afirmat că aceste 4.000 lei i se da lunar lui Barta, pentru musafiri ce veneau cam des la fabrică și trebuia despăgubit, căci fiind sărac nu avea de unde.

Deci, iată neseriozitatea improvizei salariului, și pe care acuzații caută să o dea spre a prezenta un motiv de justificare. Apoi, când fixezi un salariu cuiva în fabrică, ai registre, treci aceste sume în ele, îi ceri o chitanță de descărcare, îl pui să semneze undeva. Nimic din toate acestea, nici cel puțin Salamon Lajos, n'a luat vreo dovadă că a primit dela el suma de 25.000. lei. Dansau zecile și sutele de mii de lei cu cea mai mare ușurință și fără a se ține nici o socoteală, nici de ce se da, nici de ce se cumpăra pentru alimentarea fabricii cu cereale. (Vezi declarațiile dela 5 August și întrebările precise puse de noi lui Klein, Salamon Lajos și Barta). Fabrica în ce privește aprovizionarea cu cereale se făcea în modul următor: Klein având bani dela Salamon Moritz, îi da lui Salamon Lajos, care plecă cu autocamionul și cumpăra porumb, orz și lemne. El avea de șofer pe Pop Mihai care era plătit de Ilona Salamon, proprietara mașinei. În realitate Salamon Laios nu era șofer, cum voește a se face, ci un copârtaș al bandei de infractori care conducea totul și vindea spiritul fabricat ilegal, fără să fi putut fi prins în flagrant delict asupra faptului. Convingerea noastră e că și șeful de secție G. Puia știa și era băgat în asociație și-i putea prinde cu spiritul furat, dar întrucât nu avem dovezi, nu putem zice nimic. Tot așa se spulberă și povestea cu Maier Salamon, fiul lui Moritz Salamon și cumnat cu Klein Șandor, care spune că nu avea nici un amestec în această afacere și că venise la Klein Șandor în concediu de odihnă, iar în ziua de 25 Martie, data prinderii lor, venise în oraș pentru că avea o întâlnire amoroasă cu o doamnă. Dar atunci cum se explică faptul, dacă nu aveai nici un amestec și ai venit în concediu, că s'a dus cu cumnatul său la Olteni și acolo a ajutat Mariei Salamon la socoteli și i-a luat registrele și s'a dus cu ele la Schindler Moritz la Brașov? (vezi confruntările Mariei Salamon cu Maier Salamon la 31 Iulie a. c. asupra căroră li s'a atras atenția, cum și pag. 41 și 42 din dos. la instrucție). Deci, iată-l și pe d-l Schindler Moritz, care spune că nu are nici un amestec în afaceri, în legătură cu Moritz Maier fiul lui Salamon Moritz, care se ocupau și de registrele fabricii dela Olteni. Iată-l pe Schindler un mare filantrop, care fără a îngrășa un bou, face cadou fabricii Ozun 100.000 lei.

Iată povestea și a lui, că n'a putut îngrășa boi, pentru că la Viena se vindea carnea mai ieftin decât îl costa pe el. Iată-l pe Schindler, care finanța pe Salamon Laios, părtaș, deși din diferitele confruntări dela instrucție și citite în ședință, caută să nege totul.

Mai interesantă este povestea lui Ignatz Maier, făcută în ședința din 30 Iulie și care diferă în totul de cea dela instrucție și anume: venind în tren, fiind îmbrăcat elegant, intră în vorbă cu un oarecare Hans Roger, dându-se drept fabricant de spirt, acesta îi promite să facă amândoi, o afacere relativ la contrafacerea preselor de plumb. Vine peste câteva zile în Ozun, îl așteaptă în gară, se duc amândoi, în fabrică și fiindcă Körner Juda nu era acolo, îl lasă singur în fabrică, iar el pleacă după Koerner. Când vine înapoi, căci nu-l găsisse pe Körner, acest Hans Roger îi spune că a luat copia plombelor și peste 10 zile îi aduce presele și tiparele false. Dar unde povestea întrece imaginația constă în faptul următor: Cum se explică și cu ce instrumente a repus plombele la loc, căci ca să fi umblat la cele 2 plombe secrete dela învelișul al II-lea, cel roșu, a trebuit să tai pe cele trei dela învelișul prim și deci cu ce le-ai pus la loc. Și d-l avocat Roman povestea acest lucru cu un calm și o convingere că așa trebuie să fi fost, fără a observa această minune dumnezeiască și fără să o explice Tribunalului, cum s'a pu-

tut întâmpla ca fără să tai plombele dela prima cutie să treci la a 2-a și să-i ieși modelul dela cele secrete.

Povestea nu se oprește aici, ci merge mai departe. Vine iarăși Roger, la Ozun, cu presele contrafăcute după modelul luat, le dă lui Maier Ignatz, acesta fără a-l prezenta lui Körner, le ia și le dă lui Koerner Juda. Acesta le ia și le ține 2 zile și apoi le restituie, fiindcă nu voia și nu se pricepea să lucreze cu ele. (Vezi recunoașterea lui Körner la 30 Iulie). Și întâmplarea a făcut ca tocmai în ziua de 25 Martie, când s'au prins, Ignatz Maier, avea întâlnire cu Roger în oraș ca să-i le dea înapoi și să-i restituie banii dați. Dar de ce luase și diferitele registre în care avea diferite însemnări ale fabricii și pe acestea le da lui Roger? Și apoi, de ce Salamon Laios, a fugit la Olteni de a. adus pe sora sa Maria Salamon, să o trimeată la Cluj, să-i spuie lui Salamon Moritz de cearta lui Barta la Ozun? Că-l interesa pe Salamon Moritz cearta, care a mărturisit la 10 August că a dat în primire fabrica lui Klein și nu are nici un amestec în fraudă dela Ozun. Și de ce Maier Ignatz dacă nu venise Roger nu s'a înapoiat la Ozun și voia să plece la Brașov, iar de acolo să încredințeze presele Mariei Salamon, a le duce lui Moritz Salamon, la Cluj. Ce îl interesa pe Moritz Salamon aceste prese și cearta dintre personalul fabricii, dacă el nu avea nici un amestec? Iată deci o serie de minciuni, pe care este brodată întreaga fraudă dela Ozun, și care nu rezistă unui examen serios și pe care numai naivii, le pot crede, oameni serioși și cinstiți însă nu. Scopul principal a fost de a ascunde presele și tipele false, după cum am relatat mai sus, căci Barta devenise furios și le făcea bucluc. Și ca să terminăm cu seria poveștilor, e de remarcat că, Pop Mihai, în timpul când au fost prinși, se găsea lângă mașină gata să se urce lângă șofer, însă venind prim procurorul, ia pachetul cu cei 40.000 lei și de care tocmai la Cluj și-a dat seama că sunt bani și nu pachetul cu rufe sale, pe cari i l'a dat lui Salamon Moritz și de care Salamon Moritz a răspuns la 10 August, că nici nu-l cunoașe și nici n'a primit nici un ban. Dar naște întrebarea, atunci dacă nu avea nici un amestec în afacere, de ce nu a stat locului și a fugit și de a nimerit numai pachetul cu bani și tocmai când a ajuns la Cluj a observat că nu sunt rufe?

Deci, reese limpede că presele au fost dela început contrafăcute și aduse în fabrică dela începutul funcționării, căci altfel nu se poate explica cum a luat model după plombe secrete puse la a 2-a cutie și să nu ai presa ca să pui al II-lea înveliș căruia trebuia să-i pui din nou plombe și să le presezi, căci altfel rămânea fără plombe și când venea agentul a doua zi le găsea tăiate! Or, s'au găsit puse acele plombe false la învelișul prim, așa că nu s'a văzut lipsa lor, și deci presa falsă a existat.

Acum după ce am arătat rolul principalilor autori în această fraudă descoperită și dovedită complet, urmează să vedem ce rol au jucat ceilalți acuzați și anume: Diamanstein Iosif, Herschcovic Ignatz, Farcaș Bela, Simon Adolf și Rosenberg Maier. Aceștia toți au fost simpli muncitori cari au ajutat și ei la săvârșirea infracțiunej, fiecare în limitele date de Juda Iuliu Körner, care era comandantul suprem al interiorului fabricii, dându-și bine seama fiecare că săvârșise o faptă rea și contra legei și fără de ajutorul accesoriu ce-l da fiecare, infracțiunea nu se putea săvârși. Deci, ei au fost complici prevăzuți la art. 69 al. 2 c. p., toți ceilalți complici prevăzuți de art. 70 c. p. Deasemenea este fapt dovedit că presele, tipele și plombele sunt false, servind ca comparație expertizelor, plombele oficiale luate expres dela aparatul dela fabrica din Olteni. Și că sunt false, ne dovedește corpurile delictu găsite asupra lor și cele 2 expertize dela pag. 135 și 127 din dosar ale d-lui Dr. Mina Minovici și Inspector general Părligras, oameni cu cunoștințe în această materie. De asemenea este fapt dovedit că s'a umblat și la aparatul de control, găsindu-se plombe oficiale înlocuite cu cele false. Or,

naște prezumția puternică, din moment ce ai înlocuit, ai umblat la aparat pe care ușor l'ai demontat și l'ai dat înapoi, (vezi cercetarea locală, descrierea aparatului și cum îl foloseau).

Odată acestea relatate, ne mai rămâne o singură lămurire de dat, relativ la tema pe care s'a pus apărarea și parte din acuzații, cei mai perversi și vinovați, anume: Nu recunoaștem nimic sau numai parte din cele afirmate la instrucție, căci aceste mărturisiri le-am făcut sub influența bătaii d-lui jude-instructor, care ne-a omorât. Și ca să scoatem în relief neadevărul, vom da numai două exemple cu acuzații Pop Mihai și Körner Juda Iuliu. Pop Mihai spune: D-l instructor a dat cu piciorul în mine și de atunci sufăr de vătămătură. Or, din actul medical dela dosar (pag. 135) se constată că, plângându-se d-lui instructor că e bolnav, instructorul l'a trimis cu adresă la medicul primar, care examinându-l scrie în adresa de răspuns, că suferă de mai mulți ani de hernie strangulată și are blenoragie.

Körner Juda Iuliu vrând să fugă la Cernăuți, a negat în fața instanței acest lucru, spunând că a voit să dea altuia ce pleca la Cernăuți niște lucruri să-i le ducă acasă. Or, complectându-se dovezile s'a văzut că a mințit, deoarece el a angajat mașina cu 8 mii lei pentru a fugi, fiind povățuit că numai așa s'ar putea amâna procesul.

Dar, Tribunalul, a întrebat pe ceilalți acuzați și martori cu cari au fost confrunțați la instrucție că Klein Șandor, Bobancu, C. Barta, Schindler și nici unul nu a spus că au fost bătuți de instructor. Deci, iată neadevărul afirmațiilor lor. Acum, după ce am făcut acest succint istoric al faptelor, să trecem la cestiunea de drept, pentru ca încadrând-o în textele legale, să aplicăm pedeapsa cuvenită fiecăruia, după rolul și gravitatea ce fiecare o avea în această falsificare a preselor rezultată din uzul lor, pentru a scoate spirit în mod nelegal din fabrică, și din adresa adm. fin. (pag. 122 din dosar) se vede că nu s'a vândut nici un litru de spirit în mod oficial.

IN DREPT.

Trecem acum la cestiunea de drept și vom discuta pe rând toate cestiunile și anume:

1. Ce trebuie să aibe în vedere interpretul atunci, când interpretează legea și aplică normele de drept.
2. Care este interpretarea art. 158 leg. spirit., și dacă al. III al acestui articol se poate aplica acuzațiilor în speța noastră.
3. Există sau nu complicitate?

Pentru discutarea acestor cestiuni este necesar să rezumăm următoarele puncte ce rees din faptele expuse mai sus și anume:

Acest delict a fost mai dinainte premeditat și infractorii au uzat cu bună știință de preșele pe cari le știau că sunt contrafăcute cu unicul scop de a scoate prin fraudă spirit din fabrică.

1) Considerând că, în interpretarea legilor, interpretul trebuie să se lase inspirat de scopul social al legii, de interesele de ordine economică și morale pe care legiuitorul a trebuit să le satisfacă.

Marii doctrinari *Ihering* și *Planio*, spun: „Scopul social mai mult decât logica, trebuie să fie regulatorul soluțiilor juridice”. Căci, într'adevăr, metoda logică face ca jurisprudența să funcționeze în felul unei mecanici oarbe și mai presus de această logică este scopul social al legii.

Pătrunzând scopul social și economic al legii dăm puțină jurisprudenței a merge chiar mai departe, zic, marii noștri doctrinari, defuncții: D. Alexandresco și M. Cantacuzino, fără a depăși atribuțiunile sale proprii și de a îndeplini în limitele acestor atribuțiuni rolul pe care-l avea pretorul roman, complectând opera legiuitorului și făurind norma nouă, în spiritul adevărat al principiilor consacrate de legi, spre soluționarea unor raporturi, corespunzând în mersul neconținut al vieții cu manifestațiuni și trebuințe nou născute și pe care legiuitorul n'a putut să le aibe în vedere.

În interpretarea legilor, cum este și legea spirtoaselor, isvorâte din necesitățile sociale, cari au urmat războiului mondial, toate făcute în grabă, nu trebuie să dăm interpretări de texte izolate, ci trebuie să avem totdeauna în vedere ideea legiuitorului, după cum spune doctrinarul: *Albert Wahl*, în opera sa, „Droit civil et Commercial de la guerre” că: „spiritul legiuitorului nu trebuie nici odată neglijat. El are o importanță mai mare decât textul, redactat în grabă și acest spirit are mai multă șansă a reprezenta ideea legiuitorului. Dacă spiritul este singur în opoziție cu textul legii, el trebuie să prevaleze asupra textului. Făcând prin aceasta — adăugim noi — să triumfe adevăratele principii de drept, în detrimentul textului adesea ori incomplet.

Consecuenți celor relatate mai sus, să trecem și să vedem care a fost scopul și spiritul legiuitorului, când a dictat această lege și dacă ea este complectă sau nu și deci, dacă art. 158 leg. spirit., care e pus direct în discuție de acuzații prin reprezentanții lor, mai are nevoie de vreo lămurire din partea noastră în sensul legii, adică în sensul complectării lui.

Considerând că, legiuitorul din 1930, când a dictat această lege a spirtoaselor a fost pătruns, după cum rezultă din expunerea de motive a legiuitorului și a raportului legii, de un spirit de interes social-național, economic și fiscal-penal, pentru unicul și bine cuvântatul scop al apărării sănătății publice, pe care, el, în baza contractului social, este dator și obligat, pentru a preîntâmpina și salva viața și sănătatea cetățenilor săi, să ia măsurile necesare pentru înlăturarea pericolului.

În adevăr, în ultimul timp din cauza diferitelor otrăvuri puse în băuturile alcoolice, cum a fost acidul metilic și altele, cari făceau ravagi în populația satelor și orașelor, având ca efect distrugerea organismului uman și ca consecință degenerarea neamului, a găsit necesar să intervină imperios prin legiferare, pentru a ameliora deocamdată răul, iar pentru mai târziu de a-l extirpa cu totul, înlăturând falsificarea băuturilor alcoolice, cum și a vinului și a țuicei, dăunătoare sănătății.

Legiuitorul, n'a urmărit un scop fiscal, cum greșit s'a afirmat, căci, atunci, dacă ar fi urmărit acest scop care îi aducea venituri considerabile în tezaurul statului, nu ar fi venit cu această lege drastică, care a micșorat considerabil numărul fabricelor, ci ar fi căutat înmulțirea lor, pentru ca, prin taxe mici ce le-ar fi pus, veniturile statului să se fi înmulțit și deci spiritul fiscal și economic l'ar fi condus și i-ar fi dictat nu în a aplica taxe mari pe litru de spirit rafinat, și pedepse severe pentru fraudatori.

2) Acestea zise, trecem acum la interpretarea art. 158 leg. spirit.

Considerând că, acuzații de azi, prin reprezentanții lor în unanimitate susțin că, întrucât art. 158 leg. spirit. urmărește și pedepsește fiscal și penal numai pe fabricantul proprietar și arendaș și întrucât în speța arendaș nu este, căci, contractul de arendă conf. art. 30 leg. spirit. nu a fost întărit cu autorizația Ministerului de finanțe; proprietar nefiind, deoarece nu a fost dat judecății perale, toți acuzații trebuie achitați, întrucât legiuitorul nu-i pedepsește oricare ar fi fost rolul lor, chiar dacă ei ar fi săvârșit vreo infracțiune, legea fiind categorică, specială și de strictă interpretare.

Considerând că, astfel fiind susținerea în drept a acuzaților, urmează să facem un succint examen doctrinar, ca să vedem care este interpretarea ce trebuie dată acestui text de lege.

Art. 158 leg. spirit., glăsuiește astfel: „Se vor pedepsi cu confiscarea unei cantități de marfă echivalentă cu fabricațiunea medie pe trei luni, și cu o amendă de 100.000 până la 500.000 lei, fabricanții de spirit industrial și spirit din vin, precum și distilorii, când se va constata că s'a împiedicat prin orice mijloc lichidul alcoolic să treacă prin aparatele de

control sau în mod intenționat se va fi făcut ca aparatele să nu indice exact.

al II. În afară de această amendă proprietarii sau arendașii fabricelor vor fi trimiși în fața tribunalelor corecționale pentru a fi condamnați cu închisoare dela 6 luni la 3 ani, ridicându-li-se dreptul de a mai exploata în viitor fabrici de spirit, nici direct, nici prin interpuși.

al III. Aceleași pedepse se vor aplica și în cazurile când se va constata înlăturarea de fabricație, în scop de a se comite fraude sau când se va scoate spirit în mod fraudulos din fabrici. Restul textului e relativ la societățile anonime și fabricile de bere ce nu interesează speța noastră.

Considerând că, în aliniatul prim, legiuitorul ne vorbește de fabricanții de spirit și distilori și ca atare, nu trebuiesc confundați, — cum fac reprezentanții acuzaților — cu proprietari și arendași din aliniatul II, pentru că, prin fabricant se înțelege cel ce fabrică sau, pune să se fabrică, iar a fabrica înseamnă a crea, a naște, a produce prin diferite proceduri mecanice, arme, postavuri, spirit, paste alimentare, etc. Așa că, poți foarte bine fi fabricant, fără a fi proprietar sau arendaș al fabricii și pe aceasta legiuitorul îl pedepsește cu amendă în caz de fraudă săvârșită prin mijloacele prevăzute. Dar, mai observăm că, legiuitorul întrebuințează cuvântul „constată”, deci, nu întrebuințează cuvintele care le întrebuințează în dreptul penal comun sau cum întrebuințează în art. 159, 160, 156 etc. în a determina aplicarea pedepsei persoanei ce a săvârșit infracțiunea, ci într'adins, a pedepsit pe fabricant numai „când se va constata că...” indiferent dacă fabricantul este el personal infractorul sau altul care lucrează în fabrică și produce pentru el și în numele lui. Căci, a constata, înseamnă „a stabili adevărul unui fapt”. Deci, iată nuanța deosebiri ce trebuie făcută și care a fost în spiritul legiuitorului atunci, când a edictat acest text de lege și iată de ce nu numai proprietarul și arendașul, ci și fabricantul însuși, chiar când alții produc spiritul pentru fabricant, trebuie pedepsit. Or, din moment ce se constată că într'o fabrică s'a comis un delict, acest simplu fapt, dă dreptul la amendă, indiferent dacă el personal sau nu, e autorul delictului.

Și că este așa, ne-o dovedește al II al art. 158, care pedepsește cu închisoare pe proprietarii sau arendașii fabricelor, pentru faptele prevăzute la al. I, cu toate că ei nu sunt fabricanți, pentru că legiuitorul fiind consecvent scopului social urmărit, pe lângă motivele invocate la al. I, a căutat să facă răspunzător, pentru înlăturarea acestor fraude comise prin orice mijloc, — lăsat la aprecierea instanței de fond — și pe proprietarii sau arendașii de fabrici, cari nu ar fi destul de vigilenți în a supraveghea pe fabricanți, ca să nu se abată dela rigorile legii. Iată, pentru ce legiuitorul pe lângă amenda dela aliniatul I, îi trimite și în fața instanței penale pentru a li se aplica și închisoare. Iată, deci și explicația obligației acuzatului C. Barta, ca reprezentant al proprietarei, de a supraveghea fabrica, iată de ce în contractul dearendă, părțile contractante, la punctul 12 din contract au stipulat expres că, arendașul dă proprietarei o cambie semnată de el și cei 2 gineri ai lui, în valoare de un milion, ce servește drept garanție pentru viitoarele amenzi, ce le-ar suferi din cauza vreunei contravenții a arendașului la această lege.

Acum, după ce am văzut și interpretat cele 2 aliniate ale art. 158, urmează să trecem la al. III, ce interesează speța noastră și să vedem, dacă se poate sau nu aplica acuzaților de azi în redactarea lui legală.

Considerând că, întrucât acest aliniat prevede alte mijloace de fraudare, decât cele dela al. 1; că, el se referă tot la proprietari sau arendași, și nu și la ceilalți angajați, din fabrică, pentru simplul motiv că, dacă ar fi fost aceleași fapte ca cele din al. I, nu li s'ar mai fi putut aplica, în baza principiului de drept penal, „non bis in idem” deoarece nu poți aplica două pedepse aceleiaș persoane, pentru același fapt, și ca atare nu mai putea fi nici o discuție că, acest aliniat s'ar fi aplicat și angajaților din fabrică.

Or, întrucât aliniatul acesta prevede alte fapte, cestiunea este: se aplică el numai proprietarilor și arendașilor, ori se aplică și celorlalți angajați din fabrică?

Considerând că, cetind acest aliniat, atât izolat, cât și în legătură cu celelalte două aliniate, vedem că de niciieri nu reiese că s'ar aplica numai la fabricanți, la proprietari sau arendași nu și la ceilalți angajați din fabrică pentru următoarele motive:

I. Textul acestui aliniat are o redactare de un caracter general, fără ca legiuitorul să mai fi întrebuințat în el, numele persoanelor cărora li se aplică, cum face în primele două aliniate, unde întrebuințează cuvintele de fabricant, distilor, proprietar și arendaș.

II. Este un fapt cert și nu mai încapă nici o discuțiune, că infracțiunea așa după cum am expus-o în fapt, există, și are toate elementele cerute unei infracțiuni. După cum foarte bine zice, și Înalta Curte de Casație s. II-a, când s'a pronunțat tot în acest proces, cu prilejul judecării recursului făcut de acuzați contra mandatelor de arestare pentru a fi puși în libertate și prin care susțineau că, întrucât ei nu sunt nici proprietari, nici arendași conf. art. 158 leg. spirit. ei nu pot fi pedepsiți (vezi pag. 520 din dosar decizia): „*Imprejurarea, zice Înalta Curte, că preveniți nu sunt proprietari sau arendași ai acelei fabrici, nu fac ca infracțiunea ce li se impută să-i lipsescă unul din elementele constitutive*”.

Or, din moment ce infracțiunea există, mai putem oare susține că infractorii dovediți culpabili să fie achitați pentru că nu avem text sau pentru că în textul articolului nu se vorbește și de ei? Răspunsul nu poate fi decât, categoric, nu, pentru că, în adevăr ar fi straniu ca să ne închipuim că legiuitorul care a urmărit stăpînire fraudelor și a luat măsuri contra fabricanților, proprietarilor și arendașilor, iar contra funcționarilor complici prin art. 163, numai pentru simplul fapt al constatării infracțiunei în fabrică să le aplice pedepse drastice, să fi lăsat pe cei ce săvârșesc fraudele și nu au calitatea de proprietar sau arendaș să nu îi fie pedepsit?

III. În al 3-lea rând, conform adagiului latin „Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus”, de ce noi, prin interpretări meșteșugite să facem distincțiune și să zicem: ori cine poate săvârși fraude la legea spirtoaselor chiar în fața agenților de control, în afară de proprietari sau arendași, ei nu vor fi pedepsiți, de oare ce textul art. 158 nu vorbește decât de proprietari și arendași, cum susțin reprezentanții acuzaților, cari se mărginesc pur și simplu a cere achitarea, legea nepedepsindu-ne, fără vre-o argumentare.

Și în al IV-lea rând, ca ultim argument, chiar în cazul extrem, că acest text prin redactarea lui ar fi contrar spiritului și scopului pentru care legiuitorul l-a creat și, în acest caz extrem, conform doctrinei relatate mai sus, spiritul legiuitorului trebuie să prevaleze asupra textului rău și în grabă redactat, căci el reprezintă ideea legiuitorului și el trebuie aplicat.

Considerând că, și aici ca și în primul aliniat legiuitorul întrebuințează cuvântul „constată” și deci facem și aci ca și în primul aliniat aceeași argumentare spre a nu mai repeta.

Dar, acum să presupunem o altă ipoteză și care ar fi cel mai puternic argument contra acelora cari ar susține că acest text nu se aplică de cât proprietarilor și arendașilor și anume: Acest aliniat al treilea ar lipsi complet din art. 158, care de altfel nu face decât să se refere și la alte cazuri decât cele din al. I și atunci ar naște întrebarea, acuzații de azi trebuiesc sau nu pedepsiți? Răspunsul nu poate fi, decât afirmativ, de oare ce, principiul utilității sociale cere ca ei să fie pedepsiți, și atunci judecătorul se vede silit în lipsă de un text în legea specială, să se împrumute la dreptul comun pentru toate infracțiunile săvârșite și nepedepsite de legea spiritului.

Or, legiuitorul prevede această infracțiune și o pedepsește în art. 412 cod. pen., așa că, în cazul cel mai rău aplicând dreptul comun, ei tot nu pot scăpa de pedeapsă. Un asemenea caz ni s'a întâmplat nouă într'un delict la legea electorală, cu prilejul judecării procesului rebeliunii dela Olteni, tot din a-

cest județ și unde infracțiunea săvârșită de infractori, nu era pedepsită de legea specială electorală, și, atunci ca și acum se cere achitarea pe baza lipsei de text de lege. Și, atunci am aplicat principiul de mai sus pedepsind în infractori după dreptul comun, sentință ce a fost redactată tot de subsemnatul și confirmată în totul de Curtea de Apel Brașov, iar în recurs de Inalta Curte de Casație s. II-a publicată și în „Curierul Judiciar” No. 22 din 1929 pag. 347 și însoțită de o notă remarcabilă a penalistului, E. C. Decuseară, care încheie adnotarea cu următoarea frază: „*Trebuie să constatăm că Tribunalul atât prin cercetarea exactă a faptelor, cât și încadrarea lor în textele legale a pronunțat o sentință juridică din toate punctele de vedere, care ridică și înalță prestigiul justiției românești*”.

Deci, iată că am dovedit, credem în deajuns, că acuzații de azi nu pot scăpa de pedeapsă și deci nu e nevoie de a merge la dreptul, comun, pentru că e numai o simplă greșală de redactare a art. 158 și pe care interpretul pe calea interpretării are dreptul dela lege de a-l lămurii fără a susține că face operă de legiuitor.

Considerând că, mai găsim necesar speței să adăugăm că, ne găsim într'un delict *sui generis*, un delict care prin esența lui din punct de vedere al săvârșirii lui, este complet secret, și predestinat de infractori de a rămâne nedescoperit, de oare ce când asemenea infractori limitați ca număr și numai atâția cât sunt necesari comiterii, infracțiunei, când își pun în gând să comită delictul, iau toate măsurile ca societatea prin reprezentanții săi, să nu poată dovedi și descoperi asemenea fapte; așa că, în caz când justiția pune mâna pe ei, *singurile dovezi nu pot fi, decât acelea pe care întâmplarea ni le-a dat la dispoziție într'un moment dat*. De aceea reprezentanții acuzaților au luptat dârz, timp de nouă zile, ridicând fel de fel de cereri și incidente, 26 la număr, care cu textele legii în mână și principiile de drept, au fost respinse „*stante pede*” pentru că la sfârșit reprezentanții acuzaților să ceară Tribunalului mea culpa, mărturisindu-și intenția de a amâna cu ori ce chip acest proces, care de altfel nu se mai putea judeca nici odată, pentru diferite motive, dintre care unele le-am arătat în sentința de respingere a liberării lor din arest, sentință confirmată de Curtea de Apel și aceasta după ce Inalta Curte de Casație se pronunțase în altă ordine de idei, tot asupra liberării lor.

Or, norocul ce a favorizat această speță, a fost că s'a găsit asupra lor o bogată și completă colecție de corpuri delictive cari vor rămâne ca un proces istoric în analele justiției penale și financiare în care scop am dispus ca după terminarea definitivă a procesului, să fie depuse în muzeul Dr. Mina Minovici, spre a servi posterității și legiuitorului de pildă la alcătuirea viitoarelor legiuri, corpuri delictive, cari au fost recunoscute de acuzați Korner Juda, Ignatz Maier, Salamon Lajos și Maria Salamon, și care coroborate cu celelalte dovezi ce se găsesc la dosar dovedesc pe deplin săvârșirea delictului și de unde instanța în baza puternicelor prezumții (vezi, *Garraud*, Teoria probelor și puterea prezumțiilor în dreptul penal), și-a format pe deplin convingerea, că cu toți, după cum am descris în fapt, au lucrat și luat parte cu bună știință la comiterea acestei infracțiuni, în modurile prevăzute de art. 70 c. p. pentru uni, iar pentru alți în modurile prevăzute de art. 69 c. p. și cu bună știință s'au folosit de ele pentru a trage foloase ilegale. Distincție, care nu mai e necesară de făcut, într'un cât fie că e autor, fie că e coautor sau complice art. 158, al. 2, prevede aceeași pedeapsă pentru toți, rămânând doar instanței dreptul de a aprecia asupra cuantumului pedepse ce va aplica fie căruia acuzat după rolul și perversitatea ce fiecare acuzat a avut-o în săvârșirea acestei infracțiuni.

Că, acest delict este secret și că infractori au luat toate măsurile spre a nu putea fi descoperiți, ne o dovedește înseși faptele și anume: modul de recrutare de către Salamon Moritz. Autorul moral al acestei infracțiuni premeditate și întocmit după un plan bine studiat; ginere, copil și coreligionari aduși din diferite părți marginase ale țării, toți vorbind aceeași limbă, fapt mărturisit de acuzatul Korner Juda, care a

spus că personal a angajat pe Diamanstein Josef și Herschovici, pentru că se putea înțelege cu ei că știau ovrește; fabrica situată în afară satului (vezi pr. verbal de cercetare locală), unde nimeni nu-i putea vedea și controla ce fac, cheea fabricii fiind în mâna lui Korner Juda, iar agenți de control plecau la 3—4 p. m. și veneau a 2-a zi, între orele 6—7 a. m. Deci, ei stau singuri închiși ca într'o cetate și operau cu colecția de corpuri delictive găsite asupra lor.

Considerând că, în ce privește autorul falsificării preselor și tipelor neputându-se descoperi, complici ce au uzat de aceste prese false fiind descoperiți, infracțiunea există și ca atare textul legii se poate aplica în toată plenitudinea lui.

În ce privește pe acuzata Salamon, Maria, relativ la delictul de mituire, întrucât procesul verbal e dresat de primul procuror, conf. art. 152 comb. cu 185 pr. pen. rom., extinse în Ardeal fac dovadă până la înserierea în fals.

Or, într'un cât nu s'a înscris în fals, instanța trebuie să ia de bune ceea ce el constată, așa că acuzata este vinovată și de art. 470 cod penal, pentru că a promis mită. Fapte ce se constată și din martorii audiați.

Considerând că, în ce privește art. 324 pr. penală relativ la faptul că, instanța își poate întemeia sentința sa, numai pe probele administrate în cursul debaterii principale, iar nu și pe cele constatate la instrucție, nu are nici un temei, mai întâi pentru motivul că, textele de lege relativ la facerea instrucției întinzându-și aplicația lor și în provinciile alipite, conform principiilor legiuitorului român, mărturiile făcute de acuzați la instrucție trebuiesc ținute în seamă de Tribunal pentru aprecierea vinovăției infractorilor și în al II-lea rând, însuși art. 324 al. 2 pr. pen., spune limpede că, instanța poate pune temei și pe celelalte acte din dosar, însă cu o singură condiție de a-le citi în ședință publică conf. art. 315 pr. pen. comb. cu art. 305 pr. pen. De altfel ce rost ar mai avea atunci, această muncă și cheltuială zadarnică cu funcționari?

Or, Tribunalul văzând contradicțiile în instanță a parte din acuzați cu cele declarate în cursul cercetărilor a dat eetire și acestor declarații pentru ca să poată aprecia faptele în toată semnătatea lor, conformându-se astfel și cerinței art. 313 și 324 pr. pen. magh.

Considerând că în ce privește pe acuzatul Korner Juda Iuliu, relativ la cautiunea depusă ca garanție pentru eliberarea provizorie în sumă de 100.000 mii lei, în baza art. 124 pr. pen. rom. o adjuceacă statului și dispune luarea lui în arestul preventiv pentru următoarele motive: pe ziua de 29 Iulie a. c. începând judecarea procesului relativ la fraudele de spirt dela Ozun, în care era implicat și el și întrucât a doua zi urma să se prezinte în instanță, pentru a îngreuna judecarea procesului și amânarea lui, de oare ce reprezentanții lor nu izbutise să-l amâne nici pentru lipsa lui Salamon Moritz, nici pentru celelalte prime motive invocate, s'a pus la cale să fugă la Cernăuți crezând că astfel Tribunalul va fi forțat a amâna procesul. Spre ajungerea acestui scop, în seara zilei de 29 spre 30 Iulie a. c. pleacă la Brașov, și angajează un automobil care în schimbul a 8 mii lei să-l transporte imediat la Cernăuți. Este prins de poliția din Brașov și înaintat prin Parchetul Brașov sub escortă Tribunalului, cu adresa No. 4.759 din 1931 dimpreună cu actele dresate, care luând cazul în cercetare și găsiind că actele nu sunt complete, a mai ordonat un supliment de cercetări cari s'a înaintat Tribunalului de parchetul Trei-Seane, cu adresa No. 3.419 din 5 August 1931.

Considerând că Korner Juda Iuliu, fiind eliberat provizoriu de Tribunalul Jud. Trei-Seane prin jurnalul dela 9 Iulie a. c. și deși Tribunalul nu i-a fixat domiciliul — în acest interval — el a plecat la Cernăuți, venind însă la proces pe ziua de 29 Iulie.

Cum însă, procesul începând pe ziua de 29 Iulie, domiciliul său era în cuprinsul acestui județ și nu se putea îndepărta din oraș, deoarece procesul era n continuare a 2-a zi și nu putea părăsi orașul fără încuviințarea justiției.

Or, cum el a părăsit orașul, trecând în județul vecin și

fiind prins de poliție în momentul când era gata a pleca spre Cernăuți, în noaptea zilei de 29 spre 30 Iulie, el nebucurându-se de o libertate deplină, ci de o libertate supusă unor anumite restricțiuni, urmează ca Tribunalul în baza art. 124 pr. pen. și în baza actelor dresate de pretura orașului Brașov, întrucât a părăsit orașul și județul în timpul judecării procesului și fără permisiunea Tribunalului, cu intențiunea vădită de a produce amânarea procesului, să dispună adjudecarea cauțiunei în comptul statului și luarea lui în arestul preventiv, până la judecarea definitivă a procesului.

Considerând acum ca încheiere, că întreg articolul 158 leg. spirt, este un delict fiscal, penal, continuu, iar nu pur penal, și astfel se explică de ce legiuitorul pedepsește infracțiunea, cu amendă și pedeapsă, chiar fără intențiune, deci delict fiscal-penal neintenționate, afară de al. I, ultimul caz unde cere intențiune și aceasta e explicația amenzilor, așa mari ce în dreptul pur penal nu există decât maximum până la 50 mii lei și aceasta e explicația dece fabricanți, proprietari sau arendași, se pedepsesc numai pe simple constatări a infracțiunei în fabrică deși ei nu le-ar fi săvârșit, personal, știut fiind, că în dreptul pur penal, pedeapsa trebuie să fie personală.

Pentru toate aceste motive în fapt și drept Tribunalul a pronunțat suszisa sentință redactată în totul de d-l Gr. F. Dumitrescu, președinte azi 8 August 1931.

IN NUMELE LEGII

Tribunalul Trei-Scaune secția de vacanță în procesul penal pornit contra lui Körner Iuliu și alții pentru delictul săvârșit la legea spirtoaselor, după ascultarea acuzării și apărării a adus următoarea

SENTINȚĂ,

Acuzații Klein Sandor de 42 ani, căsătorit, născut în Someș Odorhei Jud. Sălaj, evreu nepedepsit. -

Barta Carol de 37 ani, născut în Arcuș, căsătorit, administrator de moșie nepedepsit, ungur.

Maria Salamon, de 30 ani, născută în com. Căianul mic, județul Someș, evreică, nepedepsită.

Salamon Ludovic, de 32 ani, născut în Căianul mic, județul Someș, evreu șofer, nepedepsit.

Ignatz Maier, de 26 ani, născut în Chiuești, județul Someș, necăsătorit, fără ocupație, evreu.

Körner Juda Iuliu, de 20 ani, născut la Bănila pe Ceremuș județul Strojineț, evreu, destilator, nepedepsit.

Herscovici Ignățiu, de 23 ani, născut în Mogoșești județul Satu Mare, evreu, muncitor nepedepsit.

Rozenberg Maier, de 26 ani, evreu, născut în Ciceul Giurgești, județul Someș, muncitor, pedepsit nu a fost.

Farkas Béla de 23 ani, evreu, născut în Ciceul Giurgești, județul Someș, muncitor, nepedepsit.

Diamanstein Iosif, evreu de 21 ani, născut în Vulcan, județul Hunedoara, mecanic, nepedepsit.

Simon Adolf, evreu, de 26 ani, născut în Simlăul Silvaniei, pantofar, nepedepsit.

Salamon Maier, evreu, de 23 ani, născut în Luna Săsească, comerciant de vite, nepedepsit.

Pop Mihail, român de 37 ani, șofer, născut în Sara Săsească județul Cluj, nepedepsit.

Sunt vinovați de delictul de fraudă la legea spirtoaselor, prevăzut și penat de art. 158 legea spirtului ce au săvârșit prin aceea, că în complicitate în cursul lunilor Ianuarie, Februarie și Martie a. c., la fabrica de spirt din comuna Ozun, proprietatea contesei Mikes Kelementina s'au folosit de prese de plombaj și type contrafăcute, prin mijlocul cărora, au înlăturat plombele oficiale, falsificând sigiliile de control ale aparatului „Siemens” scoțând din fabrică spirt rafinat în mod fraudulos.

Tribunalul pentru aceasta,

Condamna pe acuzații: Körner Juda Iuliu, Ignatz Maier și Salamon Lajos în baza art. 158 al. 3 legea spirtoaselor, combinat cu 70 cod. pen. la câte 2 ani, de zile, închisoare corecțională.

Inculpații Klein Sandor, Schindler Moritz și Barta Carol tot cu aplicarea acestor texte de lege, la câte un an închisoare corecțională.

Pe Salamon Mayer și Pop Mihail, cu aplicarea art. 158 al. III l. spirt. și art. 69 al. 2 c. pen. la câte 1 an de zile închisoare corecțională.

Iar pe Salamon Maria, pentru 158 al. 3 legea spirtoaselor combinat cu art. 69 al. 2 cod. pen. precum și pentru faptul de mituire și combinat cu art. 470 comb. cu 96 cod. pen. la un an de zile închisoare corecțională.

Pe inculpații Herscovici Ignățiu, Rozenberg Maier, Farkas Béla, Diamanstein Iosif și Simion Adolf în baza art. 158 al. 3 legea spirtoaselor, comb. cu 69 al. 2 cod. pen. la câte două luni închisoare corecțională, comb. cu art. 72 și 66 cod. pen.

Pedeapsa privativă de libertate trebuie socotită din ziua începerii executării.

Acuzații sunt obligați a plăti solidar Statului sume de 1.170 lei adică una mie una sută șapte zeci lei costul biletelor de cale ferată pentru martori.

În baza art. 488 p. p. ordonă restituirea autocamionului No. 1.049 CjI. consemnat ca corp delict și care se află depozitat la închisoarea preventivă a orașului Sft. Gheorghe, proprietarei Ilona Salamon, iar în baza rt. 61 c. p. ordonă confiscarea preselor, typelor plumburilor, sfoarei, a hidonului de tablă și a celorlalte acte consemnate ca corp delict și trimite aceste corpuri delict Parchetului după ce această sentință va rămâne definitivă, care le va trimite muzeului Mina Minovici din București spre a le depune în muzeu.

Tot în baza art. 61 c. p. ordonă confiscarea sumei de 60.000 lei, adică șase zeci mii lei, care a fost oferit Prim-Procuror drept mită și să se verse în favoarea Statului. În ce privește pe acuzatul Körner Juda Iuliu relativ la cauțiunea depusă ca garanție pentru eliberarea provizorie în sumă de 100.000 lei în baza art. 124 proc. pen. rom. o adjudecă statului și dispune luarea lui imediat în arestul preventiv.

(ss) Președinte Gr. F. Dumitrescu, Judecător Ch. Zahariaș.

Grefier (ss) Coloman Vizi

IN NUMELE LEGII

SENTINȚĂ

Acuzatul Salamon Moritz de 62 ani, de religie mozaic născut în Soimeni domiciliat în Cluj, cetățean român, în prezent arestat preventiv de Judecătorul Instructor Cluj.

Este vinovat de delictul de fraudă la legea spirtoaselor prev. în §-ul 158 legea spirtoaselor, ce a săvârșit prin aceea, ca în calitate de autor moral a luat parte dimpreună cu ceilalți acuzați condamnați prin sentința separată la folosirea presei de plombaj și typei contrafăcute prin mijlocul cărora au înlăturat plombele oficiale, falsificând sigiliile de control ale aparatului „Siemens” scoțând din fabrică spirt rafinat în mod fraudulos.

Pentru aceasta Tribunalul condamnă pe acuzatul Salamon Moritz în baza §-lui 158 leg. spirtoaselor la 2 (doi) ani închisoare corecțională.

Motivare,

Tribunalul,

Având în vedere ordonanța definitivă No. 58 din 23 Iunie 1931, a Cabinetului de Instrucție a Tribunalului Trei-Scaune prin care trimite în judecată Tribunalului pe acuzatul Salamon Moritz din Cluj, pus în libertate provizoriu pe cauțiune pentru delictul penat și prevăzut de art. 158 Leg. spirtoaselor com. cu 70 c. p.

Având în vedere instrucția orală făcută înaintea Tribunalului în ziua de 10 August a. c., după cum se constată prin osebît proces verbal, precum și susținerea apărătorului său d-l av. Bogdan cum și acuzarea d-lui Prim-procuror Papadopol.

Având în vedere și actele din dosar citite conform art. 305 comb. cu art. 313 pr. pen. magh.

Având în vedere și sentința pronunțată pe ziua de 8 August

în acelaș proces, contra celorlalți acuzați-complici lui Salamon Moritz acuzatul de azi.

In fapt: Având în vedere că, în ce privește faptele, Tribunalul se referă în totul la cele relatate în sentința pronunțată contra celorlalți acuzați ce se găsește în acest dosar și referitor la aceeaș fraudă, unde în mod amănunțit au descris rolul ce l-a avut și jucat, Salamon Moritz în fraudele cu spirt dela fabrica din Ozun.

In drept: Având în vedere că, faptele fiind relatate în aceeaș sentință, rămâne ca aici să discutăm numai valabilitatea contractului de arendă, de care s'a ocupat și d-l av. Bogdan, apărătorul acuzatului, restul fiind discutat în sentința celorlalți complici ai lui Salamon Moritz.

Având în vedere că, acuzatul prin reprezentantul său susține că, întrucât nu s'a îndeplinit formele cerute de art. 30 Leg. spirtoaselor, adică nu s'a trimis spre aprobare Ministerului, contractul de arendă pe care nu-l contestă, contractul e nul.

Având în vedere că, Tribunalul constată că, acuzatul, Salamon Moritz în desacord cu apărătorul său caută acum să dea contractului o altă turnură, adică deși, îl recunoaște în forma lui dată, caută să-l înlăture pe motiv, că nu el ar fi arendașul real, ci ginerele său Klein Șandor și această încercare cu unicul scop de a scăpa de rigorile art. 158, care în ce privește pe arendaș sunt categorice și numai suferă nici o discuție, și asupra cărui text nici reprezentantul său nu a făcut nici o obiecțiune.

Dar, pentru a scăpa de aplicarea acestui text reprezentantul acuzatului spune: Contractul e nul, întrucât nu a fost autorizat de Minister.

Având în vedere că în ce privește acest contract, întrucât ne găsim în materie de drept civil și întrucât nu-i lipsește nici unul din elementele cerute de lege, el urmează să-și producă efectele între părțile contractante și deci el este arendașul fabricei.

Faptul că nu a fost trimis Ministerului de Finanțe spre a fi aprobat, nu împiedică întru nimic valabilitatea lui civilă, și nu a fost trimis Ministerului, pentru că, voința părților înserată în contract a fost ca fabrica să funcționeze pe numele proprietarei și ca atare noi știm din dreptul civil că, voința părților întru atât, întrucât, nu e contrare ordinii publice și bunelor moravuri, formează legea părților.

Așa că nu aprobarea Ministerului, imprimă contractului, calitatea de arendaș sau nu. Aceea aprobare are numai un caracter fiscal, pe care proprietara l'a satisfăcut prin obținerea funcționării fabricii pe numele său, deși era arendată acuzatului de azi.

Având în vedere că, acuzatul, după cum am spus mai sus acum, caută să dea altă întorsătură contractului anume: deși îl recunoște și deși e pe numele meu, totuși adevăratul arendaș e ginerele meu Klein Sandor, și eu pentru el l'am făcut, însă pentru că proprietara nu-l cunoștea pe el, ca garanție l'am făcut pe numele meu. Dar atunci naște întrebarea, de ce nu l-a făcut pe numele ginerului său, și prin însuși contractul să-și fi luat obligația de a răspunde pentru ginerile său, pentru toate abaterile dela contract și deci numai era nevoie de a se redacta în sensul în care s'a redactat.

Că această susținere încercată e făcută cu vădită rea credință, de altfel manifestată de toți acuzații în tot acest proces, ne o dovedește următorul act, care de altfel ne scutește de orice altă argumentare zadarnică și anume: În timpul când Klein Sandor stă în penitenciar, iar Salamon Moritz fusese pus în libertate provizoriu, trimite între lucrurile ce i le trimetea lui Klein și o hârtie pe care să o semneze el, și prin care Klein Sandor își lua asupra lui întreg contractul de arendă crezând că prin acest mijloc scăpând și de calitatea de arendaș va scăpa definitiv din complicitatea acestor fraude, al căror inițiator și autor moral el este. Norocul a făcut că făcându-se percheziție la lucruri de directorul penitenciarului s'a găsit aceea hârtie. Contract care este în dosarul instrucției la pag. 101.

Iată deci, că văzându-se prinși și cu acte și dovezi indestuctibile caută acum prin diferite mijloace să înlăture actele, cari au fost la baza acestei fraude.

În ce privește dovezile cerute la fondul procesului, după ce instanța a întrebat pe parte și reprezentantul său după cum se constată din Procesul-verbal al ședinței, și a declarat că n'are și nu cere nici o dovadă, Tribunalul declarând desbateră probatorie închisă, numai poate veni în fondul cauzei și cere probe, care de altfel nici nu erau utile cauzei. Iar în ce privește aplicarea art. 92 c. p. Tribunalul o respinge, pentru că nu circumstanțe ușurătoare se cuvine acestor răi și perversi infractori, ci circumstanțe agravante.

(ss) Președinte-Redactor, Gr. F. Dumitrescu, Jude-Asesor,
(ss) Zacharia.

Grefier, (ss) Vizi Coloman

NOTA. — Sentința de mai sus rezolvă o speță extrem de interesantă atât sub raportul fiscal, cât și cel penal, isvorit din imoralitatea vremurilor în care trăim și a incuriei administrațiunii noastre fiscale, constituind un adevărat document pentru viitorime.

Să rezumăm în câteva cuvinte faptele astfel cum s'au stabilit de justiție, în urma unor laborioase cercetări:

O bandă de evrei, uzând de cele mai condamnabile mijloace, reușesc sub forma aparentă a unui contract de arendare a fabricii de spirt din Ozun, județul Trei Scaune, proprietatea unei contese maghiare Mikses Keleman, care trăiește mai mult la Budapesta, să exploateze mănosa afacere a fabricării spiritului de cereale în folosul lor exclusiv, sustrăgându-se dela plata taxelor legale pe spirt, cu toate prescripțiunile atât de drastice ale legii din 1929, care reglementează producerea și vânzarea băuturilor alcoolice.

O simplă întâmplare face să se cume acest comert ilicit al „Spiritului negru”, deși existau agenți de control, care potrivit legii aveau „obligația de a-și avea domiciliul în fabrică”, deși existau controlori, inspec-tori, supra-inspectorii fiscali!...

Dar ceea ce este mai de neexplicat în această afacere, este că apărătorii celor 28 de acuzați, la adăpostul unei legi rău redactată și întocmită în pripă, au căutat, s'au sforțat ca să-i scoată „basma curată”, timp de nouă zile de desbateri judiciare!...

Însă brutalitatea mijloacelor întrebuintat de a fraudă legea și controlul legal, evidența lor, reacțiunea spontană ce totdeauna naște la vederea unor fapte imorale și ilegale, nu a putut înfrânge dreapta judecată a unor magistrați distinși și integri, care nu au ezitat față cu presiunile ce s'au făcut, ca să aplice sancțiunile cuvenite.

Dar dacă trebuie să remarcăm simțul datoriei împlinite a magistraților cari au judecat această murdară afacere, nu putem să nu înfierăm organele fiscale, cari nu numai că nu și-au făcut datoria, dar au evidențiat o culpabilă pasiivitate, egală cu o complicitate.

Și ce am putea cere unui agent de control plătit cu 2000 lei lunar, când tentațiunile sunt atât de mari și puterea de rezistență atât de mică?...

Nu se va putea face niciodată administrațiune cinstită, fără o remunerație cinstită și nici nu se va putea pune frâu ispitelor, dacă nu vom avea o administrație cinstită și bine retribuită...

După aceste considerațiuni de ordin moral și social să trecem la examinarea soluțiunii juridice.

Distinșii magistrați ai Trib. Trei Scaune s'au găsit în fața textului puțin clar și precis al art. 158 din legea spiritului din 1929.

Și nu e de mirare

Aceste legi se redactează îndeobște de persoane cari nu cunosc îndeajuns tehnica juridico-penală, după mentalitatea curentă, sancțiunile căzând pe planul al doilea.

Un exemplu dintr-o mie:

În legea monopolurilor Statului exista un text de lege care dă drept procurorului, la simpla sezizare a agentului constatător al infracțiunii dela această lege, să țină în prevenție la infinit pe contravenient, dacă nu are un domiciliu bine cunoscut sau dacă i se pare că-i insolubil, călcând astfel cele mai elementare reguli statornice de dreptul comun în materie de arestare și de deținere preventivă!...

Să analizăm acum, în puține cuvinte cuprinsul art. 158 din legea spirtoaselor, și ce ipoteze vizează el.

Aliniatul I art. 158, pedepsește cu o amendă fiscală pe *fabricanții* de spirt industrial și pe *destilatorii* cari prin orice mijloace vor căuta să fraudeze fiscul, sustrăgând dela controlul legal spirtul fabricat.

Aliniatul II art. 158: dacă infractorii sunt *proprietari* sau *arendasi* de fabrică, pe lângă amenda civilă se va aplica și închisoarea corecțională dela 6 luni la 3 ani, de către Trib. corecționale.

Aliniatul III: Dacă infractorii sunt alte persoane, decât cele indicate în aliniatele precedente (1 și 2), fie că au lucrat în calitate de *autori*, fie de *complici*, înălăturând sau falsificând sigiliile la aparatele de control sau vor fi scos în mod fraudulos spirt din fabrică, se vor aplica aceleași pedepse.

Aceasta este înlănțuirea logică a sancțiunilor în raport cu calitatea persoanelor și a rolului pe cari pot să-l aibă în comiterea infracțiunii prevăzută de lege: sustragerea spirtului dela controlul legal, prin orice mijloace: fie înlăturarea în total sau în parte, a aparatelor de control, fie falsificarea sigiliului de control aplicate aparatelor de fabricațiune, fie scoaterea în mod fraudulos din fabrică a cantităților de spirt fabricate.

Din cauza redactării nefericite a al. III, apărătorii acuzatului au căutat să apere de sancțiuni pe infractori, pe temeiul că ei nefiind nici fabricanți, nici destilatori, nici arendasi, dispozițiunile al. III nu le sunt aplicabile iar Tribunalul, făcând o interpretare a scopului urmărit de legiuitor și a mijloacelor de fapt în realizarea infracțiunii, cu drept cuvânt, a conchis la aplicarea al. III art. 158 la faptele comise de acuzați.

Interpretarea Trib. este justă și corectă și pune încă odată în evidență modul cum magistrații știu să adapteze necesitățile represiei la stările de fapt delictuoase, chiar când se găsesc în fața unui text de lege rău redactat.

În adevăr, al. III este astfel redactat: „*Aceleași pedepse se vor aplica și în cazurile când se va constata înlăturarea sau falsificarea sigiliului de control aplicate aparatelor de fabricațiune în scop de a se comite fraudă, sau când se va scoate spirt în mod fraudulos din fabrică*”.

Și atunci s'a pus întrebarea: Se vor aplica aceste pedepse numai fabricanților, destilatorilor, proprietarilor sau arendașilor când înlătură sau falsifică sigiliile de control al aparatelor de fabricațiune sau scot în mod fraudulos spirt din fabrică, sau chiar altor persoane, de pildă: un supraveghetor de fabrică, un gardian, etc., cari pot comite aceeași infracțiune fie ca autori, fie ca complici?

În esență infracțiunea sancționată de art. 158 este următoarea: *sustragerea cu intențiune frauduloasă a spirtului fabricat dela controlul legal, fie prin înlăturarea totală sau parțială a aparatelor de control, fie*

prin falsificarea sigiliilor de control a aparatelor de fabricat, fie scoaterea în mod fraudulos din fabrică a spirtului fabricat.

Ori, o atare infracțiune se poate comite:

1. De *fabricanții* sau *destilatorii* de spirt, când nu au conducerea fabricii în calitate de proprietari sau arendași, ci numai de conducătorii tehnici.

2. De *proprietarii* sau *arendasi* fabricii de spirt, cu sau fără complicitatea *fabricantului* sau *destilatorilor* de spirt.

3) De orice *alte persoane din fabrică*, cari nu au nici una din calitățile de mai sus. Și am dat ca pildă: administratorul fabricii, contabilul fabricii, supraveghetorul fabricii, gardianul, etc.

De aceea pentru a se înlătura orice controversă, al. III ar fi trebuit astfel redactat: „*Aceleași pedepse se vor aplica și altor persoane, înafară de cele enumerate în articolele precedente, când se va constata înlăturarea sau falsificarea sigiliilor de control aplicate aparatelor de fabricațiune, în scop de a se comite fraudă, sau când se va scoate spirt în mod fraudulos din fabrică*”.

S'ar putea însă obiecta, cum s'a susținut de apărătorii acuzaților, că, legiuitorul în al. I a pedepsit pe fabricanți, destilatori, proprietari sau arendași numai când „*a împiedecat prin orice mijloace lichidul alcoolic să treacă prin aparatele de control sau în mod intenționat se va fi făcut ca aparatele să nu indice exact*” ceea ce nu presupune numai decât înlăturarea sau falsificarea sigiliului de control aplicate aparatelor de fabricațiune.

Această obiecțiune însă este nefondată, fiindcă „*împiedecarea lichidului alcoolic de a trece prin aparatele de control*” sau „*ca aparatele să nu funcționeze normal indicând cantitatea exactă*” nu se va putea realiza în mod practic și material decât prin înlăturarea totală sau parțială a aparatului de control sau prin falsificarea sigiliului de control aplicate aparatelor de fabricațiune.

Prin urmare, al. III departe de a constitui elementele unei infracțiuni *aparte*, din contra sub o formă mai precisă enumeră mijloacele de realizare ale infracțiunii fie de fabricanți, destilatori, proprietari sau arendași, specificați în aliniatele I și II, fie de alte persoane decât cele specificate în aliniatele precedente.

Expresivitatea rău plasată „*și în cazurile*” din al. III trebuie înțeleasă în sensul ei „*în cazurile când alte persoane decât cele specificate în aliniatele precedente*”...

Încât fie că am recurge la interpretarea legii din punctul de vedere al scopului social pe care l'a urmărit legiuitorul, pe care Trib. a adoptat-o pentru a tranșa controversa asupra înțelesului al III-lea, fie că am recurge la interpretarea logico-juridică, pe care am întrebuintat-o noi, concluziunea se impune cu aceeași necesitate, în fața evidenței faptelor.

Cu această ocaziune nu ne putem abține de a semnală modul clar și îngrijit cu care a fost redactată această importantă sentință de distinsul președinte d-l Gr. F. Dumitrescu, de abundență și precizie argumentelor cu care combate atât stările de fapt pe care apărătorii au căutat să le falsifice, cât și temeiurile de drept prin cari, aceeași apărători s'au sforțat să înlătore penalitatea cuvenită.

Pasiunea în aflarea adevărului de către magistrați este cea mai bună cheazăie că justiția românească este la înălțimea necesităților și cea mai bună stavilă contra imoralității care ne bântuie.

E. C. DECUSARĂ.